JAUNIMO DRAUGAS

187

VILNIUS, 1935 M. SAUSIO MĖN.
1 (109) Nr.

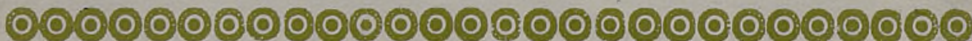

TURINYS:

Visiems, sveikinusiems mus Švenčių proga, daug kartų dėkojam ir taip pat siunčiam gražiausių linkėjimų.

„J. D-go“ Redakcija ir Administracija.

X m. 1935 m. sausio mėn. 1 (109) Nr.

JAUNIMO DRAUGAS

VILNIAUS KRAŠTO JAUNUOMENĖS MĖNESINIS LAIKRAŠTIS

Redakcija ir Administracija: Vilnius, Dombrovskio gt. 5—1.

DVASIOS VĖŽYS.

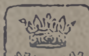
Nešališkai vertinant mūsų jaunuomenės lietuvišką darbuotę, tenka pastebėti, kad ne visa nuveikiama, kas būtų galima jaunomis jėgomis nuveikti. Tiesa, daug gražių užsimojimų sutrukdo išorės kliūtys, su kuriomis dažnai tenka susidurti. Bet taip pat nemaža jaunatvės jėgų sunaikina įsigalėjęs lietuvių visuomenėje vėžys, pavydu vadinamas.

Dabok, atsirado jaunuolis, kuriam ir sumanumo, ir valios, ir kitų privalumų Dievulis kiek gausiau suteikė, negu jo artimiesiems. Stoja šviesos darban, prakaito negaili ir todėl ilgainiui atsiduria savo draugų priešaky. Tokio vyruko vadovaujamas vietos jaunimas galėtų gražiai pasidarbuoti savo krašto ir savo tautos gerovei.

Bet kai tik vienas tautiečių savo nuopelnais bent trupučiuką išsiskiria iš minios, tuoj kituose gimsta pavydas. Mat, visi tam pačiam kaime augo, dažnai kiaules kartu ganė, vadinas, visi lygūs, tai kodėl dabar jis virš kitų. Jis turi grįžti minion.

Kad priešaky stovintį tautietį parbloškus, tenka jis nešvariausiai išniekinti, jo vardas apsagstyti įvairiausiomis nedorybėmis ir menkystėmis. Tuomet prisimenama tolimos praeities pramanyti paklydimai, o kartais net tėvų ir senelių tariamos silpnybės. Žodžiu sakant, iškrapštomi visos giminės visi panagiai, kad tik suradus nors truputį nešvarumų ir drėbus jais nusipelniusiam tautiečiui veidan.

Tikslas dažniausi pasiekiamas. Mat, ir gryniausi prasimanymai, jeigu tik jie mažina kito garbę, paprastai randa pritarėjų, nes dauguma žmonių yra linkę greičiau kitą įtarti bloga valia, negu jam pripažinti kurią nors dorybę ar kokius nors

nuopelnus. Jokie pasiteisinimai, net ir šmeižėjo atšaukimas, visiškai nebenuvalo apšmeižtojo vardo. Tai gerai žino įvairūs demagogai, kurie tyčia paskleidžia apie savo priešus neteisingų gandų, iš kalno pasiryžę paskui juos atšaukti, nes kartą mestas šešėlis nors vėliau ir būna vėl nušviestas, bet visiškai nebepranyksta.

Neteisingai išniekintas veikėjas dažnai meta visuomenišką darbą ir užsidaro keturiose sienose. Veikimas ten paprastai sustingsta, vėl visi tupčioja vietoj, kiekvienas bijo iškišti galvą aukščiau kitų, nes ir jo lauktų pirmtakūno likimas. Padaroma lietuvių visuomenei daug žalos. Lietuvis pakiša koją lietuviui, lietuvišką darbą dirbančiam, kad tuo būdu jį suklupdžius ir kitus nuo to darbo atgrasinus. Dėl savo asmeninės tuščios ambicijos paaukojama visuomeniški ir tautiški reikalai. Kiek tokiam elgesy šlykščios savimeilės.

Žinoma, taip gali elgtis tik dvasios nuskurdėliai. Bet, deja, tokių dvasios elgetų nemaža. Galima tokių sutikti ir kaimo jaunuomenėje, ir miesto šviesuomenėje. „Jei ne aš pirmininkas, tai nereikia ir draugijos". „Jei ne mano sumanymas, tai geriau tegul jis nebūna įvykdytas". Štai obalsiai pavydo apakintų tautiečių.

Taip nepadoriai besivaržydami dėl pirmenybių, išaikvojam daug kūrybinių jėgų, užnuodijam tarpusavio santykius ir stabdom mūsų krašto tautiškąjį atgimimą. Maža to, kad pajėgią dirbti tautiečiai nebendradarbiauja, viens kito neremia, bet dargi vienas kitam trukdo ir tai negražiausiomis priemonėmis. Kas tik pats sustingęs tūno, tas tvirtai laiko už skverno ir kitą, bijodamas, kad pastarasis nepradėtų judėti. Jeigu paimsim domėn, kad tai nėra pavienis reiškinys, kad pavydo pinklių galima užtikti beveik ties kiekvienu visuomeniško veikimo židiniu, tai visai teisingai tą piktą pavydą galima lyginti su baisia vėžio liga, kuri ėda mūsų visuomenę.

Beabejo, neapseisim be visuomeniško veikimo kritikos. Bet reikia atskirti nešališką kritiką nuo pavydu ir savimeile pagrįsto neteisingo puolimo. Dažnai tai nelengva padaryti, nes pavydas nemėgsta viešumos, jis dažniausiai būna prisidengęs tariamais visuomeniškais tikslais. Tačiau kas dar turi neužnuodytą pavydu širdį, tas pažins tais nuodais apsinuodijusį ir jo klastingą veikimą tinkamai pasmerks. Jeigu nesiimsim griežtų priemonių kovai su pavydu, tai jis suės žymią dalį gražiausių lietuvių visuomenės dvasios jėgų.

Titnagas.

K. SLEŽAUSKAS.

JĖZAUS ŠIRDŽIAI.

Mes tikim, ką sako mums motina, tėvas,
Kad Lietuvai buvo nelaisvės laikai!
Bet karžygių žygį palaimino Dievas.
Laisva vėl Tėvynė ir mes jos vaikai!

Tad, Kristau Karaliau, už laisvę grąžintą,
Už tai, kad padėjai sutraukt mums grandis.
Mūs padėkos giesmės Tau amžiais teplinta,
Per amžius tegieda Tau mūsų širdis!

Jau mes, kaip tėvai, nekentėsim vergijos,
Mums saulėtoj laisvėj plevens vėliava!
Žydės mūsų sieloje meilės lelijos —
Ir bus mums Tėvynė šventa ir laisva!

Tikėjimą šventą ir laisvę mums brangią
Šiandieną mes žadame taip, kaip ir jie
Mylėti ir ginti, net mirt pasirengę,
Tik Tu mus palaiminki, Jėzaus Širdie!

Stebuklingas veidrodis.

Kai kada žmogų kaltinama, kad jis nežino savo silpnybių; bet labai galimas dalykas, kad tiek pat žmonių yra ir tokių, kurie nepažįsta savo tvirtybių. Žmonių yra panašių į kai kuriuos žemės plotus, kuriuose eina aukso gyslos, apie kurias jų savininkai nieko nežino.

Dean Swift.

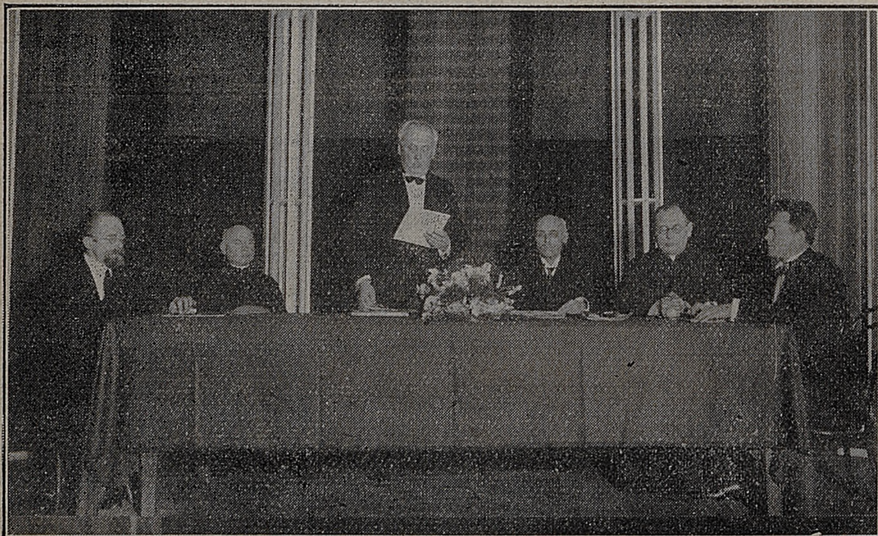
Yra viena sena legenda apie stebuklingą veidrodį, kuriame atsispindėdavę žmonių paveikslai tokie, kokie jie būdavę iš tikrųjų, ne tokie, kokius juos piešdavę jų draugai arba priešai. Iš visų kraštų žmonės keliaudavę pažvelgti į tą veidrodį.

Kartą atvykęs vienas kaleivis, neprastai kuklus, visuomet linkęs nusižeminti, ir jis buvęs labai nustebintas šitam veidrody išvydęs savo asmenybę iš tokios pusės, kurios ligišiol jis visai nebuvo matęs.

Tame stebuklingame veidrody savo pavidalo bruožuose jis aiškiai pamatė kitokią savo asmenybės pusę — stiprią, pilną pasitikėjimo savimi, spinduliuojantį vyriškumo paveikslą, be jokių menkybių, kuriomis save jis visuomet būdavo linkęs kaltinti. Juo ilgiau jis žiūrėjo į šitą paveikslą, juo labiau jam aiškėjo, kol pagaliau jis visai įsitikino, jog regi save kitą, aukštesnį asmenį, kokį Kūrėjas jį iš tikrųjų buvo sukūręs.

Šitas paveikslas stebuklingam veidrody padarė keleiviui tokį didelį įspūdį, jog nuo to laiko jis visuomet, ką nors dirbdamas, pagal tą pa-

veikslą sprendė apie savo jėgas. Laikui bėgant, tas žmogaus paveikslo tubulumas, kurį jis nuolatos prisimindavo, pavirto tikrenybe ir užėmė vietą pirma buvusios dvasios, užsidariusios, nusižeminusios jo asmenybės, kokia ji buvo ligi tol buvusi, ir po nedaugelio metų visas jo pavidalas, dvasinis jo nusiteikimas, visa jo asmenybė visai persimainė. Jis iš tikrųjų tapo tik didesniu žmogumi, kurį jis buvo išvydęs stebuklingam veidrody; ir ne vien tik tai, jis ir savo darbuose tapo galingesnis, įgijo didesnio pasisekimo, tokio, apie kurį jis ir svajoti nesvajodavo. Jis sakydavo, kad tik tada pradėjęs vartoti visas pajėgas, kurios jame gludėjusios.

Direktoriaus Marcelino Šikšnio akademijos prezidiumas. Akademiją, kaip pereitam n-ry rašėm, surengė lietuvių visuomenė 1934 m. gruodžio mėn. 16 d. Jubiliato 60 metų amžiaus 40 metų visuomeniškos darbuotės sukaktuvėms pagerbti. Iš kairės dešinėn: A. Valaitis, kun. dr. A. Viskantas, pirmininkas K. Stašys (skaito atsiųstus sveikinimus), direk. M. Šikšnys, kun. K. Čibiras ir direk. P. Karazija.

Jei jums dabar kas nors pasakytų, kad ir jums yra galima pažvelgti į tokį stebuklingą veidrodį, kuris jums parodytų jus tokius, kokie jūs galėtumėte būti, vietoje silpnuolių, kokiais manotės esą, ar jūs nemėgintumėte visų jums galimų būdų, kad galėtumėte būti prileisti prie šito veidrodžio?

Gal jūs nežinote, kad naujoji filosofija, naujas pažinimas artimų žmogaus saitų su Kūrėju, gali jums parodyti šitą kelią. Ji jums parodys didesnę, kilnesnę jūsų asmenybę, jus — tokiais žmonėmis, kokiais jums lemta likti, kokių jūs savy, gal būt, nesuradote, būdami nepalankiose aplinkybėse, būdami klaidingose aplinkumos įtakose arba apsunkinti paveldėtų bruožų. Šitas naujosios išminties stebuklingas veidrodis atspindi ne menkystą, kurioje jūs ligišiol galėjot manytis esą, bet kilnybes, kurioms jūs turite būti skirti. Jis yra dvasinis rentgeno spindulys, kurs turi padėti jums pažvelgti į jūsų būtybės gelmes, pažinti savo asmens kilnybę savyje ir visas dar neišugytas pajėgas, galimumus. Šita naujoji išmintis

jums parodo, ką jūs galite nuveikti, ugdo jūsų pasitikėjimą savimi ir padeda jums geriausia, ką turite, iškelti aikštėn ir patiems pasidaryti tobulais žmonėmis, kokie jūs norėtumėte būti.

Sunkiausias dalykas pasauly yra žmoguje sužadinti tikėjimą į savą didingumą ir pasitikėjimą savo gabumais. Jei tik turėtume daugiau pasitikėjimo savomis jėgomis, tada net ir tie, kurie pagarsėję savo pasisekimu, dar daug galėtų pakilti, negu jie yra pakilę. Mus slopina pasenusios mintys apie žmogaus menkumą, bet Amžinojo sukurtas žmogus negali būti menkysta. Mintis apie žmogaus menkumą mes patys išradom. Tobula turi būti tai, ką sukūrė Didysis Kūrėjas. Klaida čia yra ta, kad daugelis mūsų tesame tik sunaikintas paveikslas to, kas turėtumėme būti pagal Dievo planą. Taip yra dėl nebuvimo pasitikėjimo savimi ir dėlto, kad nepažįstame dieviškųjų savo dovanų. Visi nepasisekimai, visos mūsų menkystos yra padariniai to, kad nieko nežinome apie tikrąjį savo aš ir apie savo gimiiningumą su Dievu.

Naujosios išminties stebuklingame veidrody patys save regime esant Dievo vaikais ir su jo paveldėtomis beveik neribotomis jėgomis. Naujoji išmintis moko, kad savęs nevertinimas yra nusidėjimas, kad žmogus yra tam skirtas, kad būtų pergalėtojas, o ne vergas, kad jis turi naudotis dieviškosios savo prigimties teise ir kilti ligi aukščiausių savo galių laipsnio, o ne pulti, kaip dažnai būna.

Kokį apie save sudaroma vaizdą, tokiu pasidaro žmogus, kurs būna toks tol, kol nepagerina nuomonės apie save, kol nepagerina dvasinio savo paveikslo, menkąjį pakeisdamas tokiu, kokį norėtų save matyti ir kokiu galėtų ir turėtų būti, mes turim aukštinti dvasinį savo asmenybės paveikslą, o po to visomis jėgomis stengtis prilygti tam gražiajam paveikslui.

Tai, kas mums yra svarbiausia, dalykas, kurs mums už viską labiau turėtų rūpėti, yra ne menkesnioji, mažesnioji, nusilpusi, apsivylusi mūsų asmens pusė, bet tvirtasis, vyriškesnis, kilnesnis mūsų asmens apsireiškimas. Pažvelk į savo paties sielos stebuklingąjį veidrodį, kuriame tu pamatysi tai, ką Dievas norėjo tavy matyti tave sukurdamas; ne maža, menka, silpna būtybė, kokia tave padarė baimė ir paklydimai, bet didingas žmogus, kokį tave Dievas iš tikrųjų ir sukūrė. Manyk, kalbėk, veik ir gyvenk taip, kaip turėtų gyventi tasai kilnusis tavo išsvajotas žmogus, tada tu susiderinsi su savo Kūrėju, o ne prieštarausi Jam, tada tu būsi Jo minties išsipildymas.

O. S. Marden.

Amžinatvėn palydėjus.

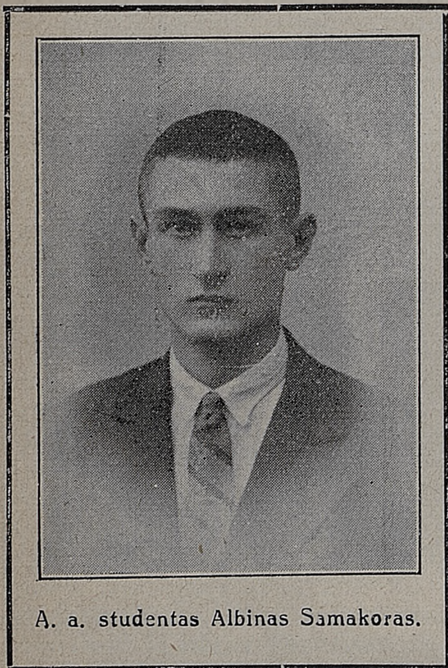
Dažnai taip atsitinka: tuo metu, kai žmogus įtempęs visas jėgas grumiasi su vargu, tikėdamasis daug nuveikti, Dievulis pasikviečia jį pas save amžinam poilsiui. Toks likimas buvo skirtas ir a.a. studentui Albinui Samakorui.

A. a. Albinas buvo kupinas gerų norų, pasiryžimų ir kilnių siekių, bet nesuskubo jų įvykdyti... paliko kitiems... Buvo jaunas metais ir siela,

norėjo gyventi ir dirbti, nežiūrėdamas į tai, kad gyvenimas buvo nelengvas, dažnai erškėčiuotas. Pažiūrėkime.

Vėlionis gimė Amerikoj 1909 metais kovo mėn. pirmą dieną. Sekančiais metais Albino tėvelis grįžo su savo šeima į tėviškę, Lazdūnų parapijos Bežemių kaimą. Čia šiaudinėj pastogėj Vėlionis praleido jaunąsias dienas, pajuto vargą, ypatingai karo laiku, kai per trejus metus badas kankino visą tą kraštą.

Karui pasibaigus, Albinas ėmė mokytis liaudies mokykloje Lazdūnų bažnytkiemyje. 1922 m. buvo priimtas Vytauto Didžiojo Gimnazijon tuometinio Lazdūnų klebono kun. K. Gumbaragio pagalba. Gimnaziją pabaigė 1930 m. Atvažiavęs Vilniun gyveno lietuvių prieglaudose ir bendrabučiuose, kur sąlygos po karo buvo taip pat nelengvos.

A. a. studentas Albinas Samakoras.

Baigęs gimnaziją, įstojo Vilniaus kunigų seminarijon, kurioj buvo tiktai metus. Turėjo seminariją apleisti, nes jos vadovybei pasirodė nepageidaujamas. Tuomet įstojo Vilniaus universiteto teisių skyriun, kur stropiai dirbdamas pasiekė trečiąjį kursą.

1932 m. pavasarį susirgo plevritu ir plaučių liga. Pereitų metų pradžioje prisidėjo dar gerklės džiova. Norėjo gyventi, gydėsi, paskutiniu laiku ilsėjosi Mielagėnuose pas kun. Gumbaragį; čia mirė š. m. sausio 7 dieną ir sausio 9 dieną palaidotas toli nuo savo tėviškės.

A. a. Albinas buvo labai darbštus. Ligi paskutinės savo gyvenimo valandos vis galvojo apie mokslą ir dirbo. Į gyvenimą žiūrėjo rimtai: pirma darbas, o paskui malonumai. Savo rimtu nusistatymu patiko visiems, ypatingai vyresniesiems. Provincijos kunigai, su kuriais Vėlioniui teko susipažinti, vadino jį rimtu žmogumi. Atostogų metu teko matyti Albiną ten, kur vyrai susirinkę; ir kur Albinas, ten žmonių būrys, ten rimtos kalbos.

Vėlionis stengėsi prikelti iš tautinio miego savo padangės brolius. Buvo neramus, kai nematė savo darbo vaisių, buvo linksmas juos paskutiniuoju laiku pastebėjęs.

Albinas buvo uolus Vilniaus Lietuvių Stud. Sąjungos narys. Visuomet turėjo drąsos pasakyti draugams tiesos žodį, kai matė klaidas. Buvo taip pat veiklus lietuvių stud. katalikiškos „Vilties" kuopelės narys.

Per visą savo gyvenimą Vėlionis buvo giliai religingas, religingai ir mirė. Nujautė savo mirtį, bet jos nebijojo. Kai žiemos šalčiai prislėgė gamtą, jis išsireiškė: „Ten bus šilta, Dievas toks geras"...

Tebūna tad Tau, Drauguži, lengva lietuviška žemelė, kurią mylėjai ir geras Aukščiausias Teisėjas, su kuriuo niekad nesiskyrei.

Lazdūnietis.

KARVELIS.

Šalin nusiminimas.

Verpetai skausmų lyg pašėlę
Nors gėlia man širdį, bet aš jų
neboju...
Šalin tie bevilčiai šešėliai,
Ką temdo gyvenimo mano rytojų.

Bedugnės juodos, šiurpulingos
Nasrai prasižioja dažnai man po kojų
Ir girdžiu: „Esi nelaimingas!..
Nejaugi tu to dar lig šiol nežinojai?!“

Girdžiu, vai girdžiu aš tuos
žodžius. .
Demoniškai šypsosi mano likimas.
Laimužė graži pasirodžius
Greit dingsta. Ir vėl nusiminimas..,

Lyg turtą brangiausį širdyje
Aš džiaugsmą ir viltį auklėju.
Ir skausmo žaizdos jau gyja.
Prie brangaus įdealo artėju...

Jaunimas ir papročiai.

Kad jauni daugiau mokėtų,
Kad seni daugiau galėtų,
Būtų ir giesmė kita.
Maironis.

Jaunimas visada yra kupinas entuziazmo, naujų sumanymų ir plačių užsimojimų. Jį žavi viskas, kas tik nauja.

Kiekvienas ankstyvesnis, senesnis, ne jo sukurtas, gyvenimo reiškinys jaunimui atrodo pasenęs, nevykęs ir pašalintinas. Jam viskas atrodo — taisytina.

Labai dažnai jaunimas visa tai, kas senoviška, vien dėl to, kad „senoviška“, naikina, griauna, viso to vengia. Pasitaiko, kad taip jaunatvės svaigulio pagauti žmonės sunaikina daug ir labai vertingų senų dalykų.

Toks nelemtas likimas ištinka dažnai ir gražius mūsų tautos papročius. Jaunatvės karščio pagauti mes dažnai juos pamirštame. Rimčiau nepagalvojus, dažnai atrodo, kad štai toks ir toks paprotys yra senoviškas, negražus. Girdi, seniau, kada žmonės nekultūringi buvo, taip galėjo daryti. Dabar mes labiau apsišvietę ir tas mums netinka. Reikia, girdi, nuo to ar kito „senoviško“ (atseit negražaus, atgyvenusio) papročio atsisakyti.

Ir taip vardan kultūros ir apsišvietimo atsisakoma ir užmirštama labai gražių mūsų tautiškų papročių, kuriais galėtume visada tik didžiuotis. Vien dėl senumo tą ar kitą dalyką atmesti negalima. Juk vynas ir smuikas juo senesni, tuo geresni!

Čia paliečiame keletą tokių gražių mūsų tautiškų papročių, kurie iš dalies jau pamirštami. Jų negalima užmiršti, nes juos per ilgus amžius mūsų tautos dvasia ugdė. Jie nepasenę ir niekad nepasens, kol saulė žemei švies — jie amžinai jauni. Dėl to jaunimas jų neturėtų kratytis, kaip seno, atgyvenusio dalyko, o turėtų ypač branginti ir gyvenime palaikyti.

Pavyzdžiui, vaišingumo paprotys. Senovės lietuviai buvo labai vaišingi ir šį paprotį nepaprastai saugojo. — Kiekvieną svečią, net priešą, senovės lietuviai, kol jis būdavo jų namuose, nuoširdžiai vaišindavo. Išleisdami įdėdavo dargi ir kelionėn.

Šis paprotys tuose kaimuose, kur arčiau prie didesnių miestų, žmonėms sumaterializėjus, šiądien jau pradeda nykti. Teko keliauti per Suvalkiją. Žmonės daug turtingesni, negu, sakysim, dzūkai, ar šiaip kur užkampio aukštaičiai. Užeini pas stambų ūkininką ir prašai valgyti, žadėdamas užmokėti. Atsisako — girdi, neturiu. Kodėl? O todėl, kad už dyką duoti jis nenori, jam gaila. O imti pinigus iš svečio drovu, neleidžia įgimtas tautos vaišingumas, kuris jo sielos gilumoj atsiliepia. Dėlto nutaria geriau nei pinigų imti, nei valgyt duoti.

Direktoriaus M. Šikšnio jubiliejaus proga buvo suvaidintas jo veikalas „Pilėnų Kunigaikštis". Vaizdely dekoruota scena ir vaidintojai. Vidury sėdi Jubiliatas, šalia jo režisorius p. A. Krutulys.

O nueikime į tas vietas, kur lietuvis toli gyvena nuo didesnio miesto, kur dar sumaterializėjimas nėra to papročio nustelbęs. Žiūrėk, užeini menkutėn lūšnelėn, paprašai tik atsigerti. Tuojau tau pasiūlys valgyti: atneš pieno, duonos. Ima pasakoti, stačiai čiulbėti. Net graudu darosi. Lyg ne tos pačios tautos žmonės. Apie užmokestį nė neužsimink—nuraudęs aukštaitis ranka numoja ir pasako: „Dievas užmokės"..

Branginkime vaišingumą, būkime vaišingi, „nesubiednėsime" dėl to. Tai daryti žmoniškumo jausmas ir tautos dvasia liepia.

Dainavimo paprotys — tai kitas mūsų tautos dvasios reiškimosi būdas. Lietuvis visada mylėjo dainą. Labai dažnai dainavo, daug dainų turėjo. Už tai ir Lietuva dainų šalies vardą gavo. Jis dainavo laukuose,

dirbdamas, dainavo ir namie, triusdamas; dainos skambėjo per puotas ir iškilmes. Lietuvis dainavo linksmas ir nuliūdęs, anksti rytą ir vėlai vakarą.

Šiandien jau tų dainų daug mažiau girdime. Kas skaudžiausia, — pats jaunimas daug mažiau dainuoja. Štai, žiūrėk, tenka matyti šventadienių ar šeštadienių vakarais susirenka į būrį ir, labai dažnai, prataukškia visokius niekus.

Dainos raikšmė milžiniška. Daina žmogų ramina, guodžia. Ji pakelia jo dvasią, suteikia energijos, žadina pasiryžimą naujiems gyvenime žygiams.

Dainomis jaunimas ypač turėtų susirūpinti. Reikia vėl pamilti dainą, stoti į įvairius jaunimo chorus, juose uoliai dirbti, dainuoti, kad vėl laukai skambėtų nuo dainų, kaip skambėję.

Lietuvių Šv. Kazimiero d-jos Tverečiaus (Švenčionių aps.) skyriaus choras, kuris gražiai viešumoje pasirodė. Vidury sėdi žinomas veikėjas ir to choro vedėjas p. Leonas Bielinis.

Gražus paprotys ir talkos, kada didesniam darbui ateina į pagalbą visai veltui kiti ūkininkai. Toks paprotys žadina žmonėse kilnesnius jausmus, gerina santykius, o nelaimei ištikusius ir medžiagiškai paremia. Šis paprotys bene labiausiai buvo paplitęs aukštaičiuose, kuris šiandien jau pradeda nykti.

O ar negražu, kai kryžkelės ir šalykelės nustatytos gražiais, tautodaile puoštais kryžiais ir kryželiais, koplytėlėmis, kurių, dėja, dabar mažiau bestatoma. Jie labiau puošia mūsų šalį, negu gigantiški, masyvūs kitų šalių akmens ir betono paminklai: čia kalba širdis, ten byloja šalta masė ir didybė. Ir šį paprotį jaunimas turėtų pamilti ir jam neduoti išnykti. Juk per jį pasireiškia mūsų savamokslių sodiečių

menininkų dvasia, per jį mums kalba ir tautos dvasia. Tiesa, nemaža statome kryžių. Bet jie daugumoje labai banalūs ir neturi to meniško puošnumo. Smutkelių visai nematyti.

Kam nepatinka gražūs, puošniai žiogreliais aptverti rūtų darželiai, alyvų krūmai! Ir šiuo papročiu lietuvaitės mažiau besirūpina.

Paprotys austi tautiškas juostas ir žiurstus beveik jau išnyko. Neaudžiama ir kaklaraiščių. O jaunimas mėgsta ir dabar puoštis. Gražus austinis žiurstas ar kaklaraištis jaunuolį ar jaunuolę gražiau už pirktinį puošia.

O kiek gražių papročių turime vestuvių apeigose, prišlybose. Juk piršlio byla, kvieslių kalbos ir pasipuošimai, lovos vadavimas ir t.t.—tai juk lietuvio širdį graudiną papročiai, kurių jaunimas dažnai nesupranta ir kratosi. Tie visi vestuvių papročiai yra mūsų tautos dvasios gražiausias kūrybinis perlas. Ir jaunimas juos turi branginti.

Yra gražių papročių ir per kitas iškilmes: per krikštynas, pakasynas. Per pastarasias, pavyzdžiui, kai visas kaimas mirusį palydi ligi galo kaimo, kur po kryžiu atsisveikina giedodami — vieni grįžta namo, kiti gi lydi į miestelį ar į kapines.

Gražus paprotys rengti medžiuose prie namų paukščiams namelius, kelti inkilus. Argi negražu būti gerųjų giesmininkų vyresniuoju draugu ir prieteliu?

Ir daug kitų gražių papročių mūsų tauta turi. Tautiško jaunimo pareiga yra tuos papročius perimti iš senesnės kartos ir juos išsaugoti ateinančioms kartoms, ateičiai išsaugoti. Papročiai turi didelės reikšmės. Per juos auga ir pasireiškia mūsų tautos dvasia, jos kūrybinė linkmė ir savybės. Juose atspindi mūsų tautos dvasia, jie yra mūsų tautos dvasios pareiškėjai. Iš papročių mes susekame tautos būdą, jos gerąsias ir blogąsias puses. Iš jų mes galime nustatyti, į ką mūsų tautos dvasia palinkusi, ko mums reikia siekti, kad sukurtume tautišką kultūrą.

St. Gr.

KARVELIS.

Meilės pasaka.

(Skiriu Tau, R. R.)

Tu sukaustei mano širdį
pančiais meilės amžinos.
Tu užkūrei džiaugsmo viltį,
kuri lig mirties liepsnos.

Šį gyvenimą miglotą
giedrini man vien tik tu,
nes keliu vargais nuklotu
su manim eisi kartu.

Aš dėl to esu laimingas...
Nors ir lydimas vargų,
visados linksmai dainuoju —
Dvasioj daug jaučiu jėgų!..

Mano ramų veidą puošia
tikro džiaugsmo šypsena. .
Ausyse maloniai ošia
Meilės pasaka sena.

Senelio žodžiai išsipildė.

Kartą viename sodžiuje gyveno visų gerbiamas ūkininkas. Ūkis jo buvo didelis ir jis gyveno turtingai. Tas žmogus turėjo tris sūnus. Tik, matyt, Dievas taip buvo skyręs, kad su savo vaikais negalėjo gražiai sugyventi: sūnūs—palaidūnai tėvo neklausydavo.

Netoli namų per laukus ir pievas tekėjo upė. Jos krantai iš abiejų pusių buvo apaugę dideliais medžiais ir mažais krūmokšniais. Juose kasmet tūkstančiai paukštelių sukdavo lizdelius ir per visą vasarą čiulbėdavo. Paupy kur-ne-kur augdavo ąžuolai. Jie buvo įvairaus amžiaus ir didumo. Vieni jų vos plėtė savo šakas ir stiepėsi aukštyn, kiti stovėjo aukštai iškėlę savo viršūnes ir dairėsi toli po apylinkę. Vienas

Lietuvių Šv. Kazimiero D-jos Kraivėnų skyrius. Vidury sėdi veiklus skvriaus pirmininkas ir „Jaunimo Draugo“ rėmėjas A. Sakavičius.

ąžuolas labiausiai skyrėsi iš kitų — jis buvo visų seniausias ir storiausias. Jis buvo toks senas, kad jo stuobry pasidarė daug plyšių, kuriuose pavasarį ir vasarą čirškėte čirškėjo strazdų būriai. Senovėje tokių ąžuolų Lietuvoje buvo labai daug, dabar jau mažiau — žmogaus ranka juos išskynė.

Tas ąžuolas buvo mėgiamiausias senelio medis. Jis po juo dažnai rymodavo, o šimtametės ąžuolo šakos ošdavo apie didžius praeities žygius, sekdavo tik seneliui suprantamas pasakas.

Slinko metai, kartu silpnėjo ir senelio sveikata. Jausdamas, kad jo dienos jau suskaitytos, nutarė jis paslėpti tame ąžuole savo pinigus, kurių daug buvo surinkęs per savo gyvenimą. Mat, jo sūnūs buvo neklusnūs ir jis nenorėjo jiems nieko palikti.

Karta vakare senelis atėjo prie ąžuolo, atsineštus pinigus supylė į ąžuolo stuobrį ir tarė:

— Prakaitu uždirbti, mano pinigai! Dedu aš juos čia į ąžuolą... Būkite jūs tiems, kas gerbia, brangina ir myli savo tėvą ir motiną.

Tai pasakęs, senelis užkalė stuobrio plyšį ir nuėjo. Sūnūs visa tai matė ir tik nusijuokė, išgirdę tokius tėvo žodžius.

Praėjo po to kiek laiko ir senelis mirė. Po tėvo mirties sūnūs nuėjo kirsti ąžuolą, o kadangi jis stovėjo prie pat upės kranto, tai jie stengėsi jį taip nuleisti, kad kartais jis neįkristų upėn. Tačiau, kaip jie ne taikė, o ąžuolas įgriuvo upėn ir, vandens nešamas, nuplaukė. Upė buvo plati, ąžuolo sulaikyti nebuvo galima. Broliai jį vijosi, bėgo krantu. Toli nuplaukė ąžuolas, bet pagaliau susidavė į krantą, užsikabino ir sustojo.

Toje vietoje, kur sustojo ąžuolas, netoli kranto, stovėjo menka lūšnelė. Joje gyveno tėvas su motina ir jų du sūnūs. Vienas jų buvo dar mažas ir dažniausiai su motina namų dabojo, tėvas su vyresniuoju sūnumi išeidavo uždarbiauti. Visi jie vienas antrą mylėdavo ir labai gražiai sugyvendavo.

Broliai atsivijo ąžuolą, bet vieni negalėjo ištraukti jo iš vandens. Jie nuėjo lūšnelėn prašyti pagalbos. Įėję, tiesa, pagarbino Dievą, bet pradėjo garsiai kalbėti. Tada mažas berniukas jiems tarė:

— Sveteliai, ar negalėtumėte kiek tyliau kalbėti? Mano tėvelis serga, dabar neseniai užmigo ir jūs galite jį pažadinti.

Ši berniuko pastaba juos labai sujaudino. Dabar jie suprato, kad tėvo žodžiai turį išsipildyti. Juk ąžuolas sustojo plaukęs kaip tik prie to kranto, kur stovėjo lūšnelė. Tuo metu, iš tikrųjų pirkutės šeimininkas sirgo, jauniausias sūnelis jį slaugino, vyresnysis buvo išėjęs uždarbiauti, o motina rengėsi kepti duoną. Broliai patys nuėjo kaiman, pasikvietė vyrų ir su jų pagalba ištraukė iš upės ąžuolą. Sunkus buvo darbas ir reikėjo padirbėti iki vakaro. Vakarą broliai pasakė vyrams, kad jie dovanoja ąžuolą ir viską, kas jame galį būti, tos lūšnelės vargšams. Apsidžiaugė vargšai žmonės, kai sužinojo, kokią dovaną atnešė jiems upė, net jokių būdu nenorėjo pasiimti visų pinigų. Broliai vėl aiškino, kad tokia jų tėvo valia ir jie kitaip pasielgti negali.

Broliai pernakvoję grįžo namo. Senutė davė jiems duonos kepalėlį. Ėjo jie, duoną nešėsi pakaitomis, o kepalėlis buvo sunkus. Mat, senutė buvo sumaniusi bent dalį pinigų grąžinti broliams ir buvo jų įdėjusi į tą kepalėlį. Įkyrėjo broliams nešti, o namie duonos netrūko. Beeidami jie susitiko keleivį ir paklausė:

— Žmogau, kur skubi, ar sotus esi?

— Grįžtu iš darbo, pas tėvelius skubu, išalkęs esu...

— Geras tu sūnus, kad tėvelių neužmiršti. O kad esi alkanas, tai imk šitą duonos kepalėlį.

Ir atidavė broliai tą duoną. Patys nuėjo toliau.

Keleivio, pasirodo, būta tų neturtingų tėvų sūnaus. Jis skubėjo namo pas sergantį tėvą. Tuo būdu išsipildė senelio žodžiai, visi pinigai teko geriems vaikams, kurie gerbia savo tėvelius, jų ilgisi, su jais kartu vargsta ir gyvena.

Turtingieji broliai patys pamatė, kad labai negražiai elgėsi su savo tėvu ir teisingai buvo nubausti. Jie pamatė savo klaidą ir pasitaisė. Dabar, tiesa, nebeturėjo tėvo, bet užtai gerbė vyresnuosius ir jų patarimų klausydavo.

V. T.

Pasaka apie auksinį kibirą.

Mūsų sodžiaus padaržėse trykšta gausus šaltinis, kuriame vanduo nepaprastai skaidrus ir skanus. O seniau šio šaltinio čia nebuvo. Seni žmonės pasakoja, kad kadaise jo vietoje stovėjo pakrypusi, samanota lūšnelė.

Toje lūšnelėje, sako, gyveno sena moteriškė ir maža mergaitė. Moteriškė mergaitę buvo paėmusi auginti, nes mergaitės tėvai numirė, ją vieną palikdami. Mergaitė moteriškę labai mylėjo, o moteriškė mergaitę. Ir gyveno abi laimingos.

Ir užėjo kartą labai blogi metai. Javai neužderėjo. Ištiko kraštą dar negirdėta sausra. Išdžiūvo ne tik šaliniai, bet ir ežerai ir upės. Senoji moteriškė, nepakeldama rūpesčių, susirgo. Be ligos, pradėjo ją kankinti ir troškulys.

Švenčionių „Ryto" d-jos Tverečiaus skyriaus artistų kuopelė, suvaidinusi neseniai „Aukso Dievaičius".

— Vandens, — ji prašė vis dažniau ir dažniau.

— Vandens jau nebėra, — skundėsi mergaitė. — Jau vakar jį išbaigiau. Bet palauk, gal rasiu jo kur nors.

Ji pasiėmė kibirą ir išėjo. Nuėjo vandens ieškodama ligi kito sodžiaus, dar ligi kito, bet nerado. Ir kur galėjo rasti, jei žmonės nuo troškulio buvo pradėję jau mirti.

Pagaliau ji, visiškai suvargusi, ištroškusi, vos paeidama, užtiko vieno buvusio ežero vietoje klanelį. Jau norėjo jį pulti ir suvilgyti nuo saulės sukepusias lūpas, tačiau atsiminė, kad serganti moteriškė vandens yra labiau reikalinga ir susilaikė. Vandenį jį sauja supylė į kibirą

ir linksma pasileido atgal. Bet vos tik paėjėjo keletą žingsnių, pastebėjo, kad kibiras pasidarė labai sunkus, — jis buvo pilnas vandens.

Mergaitė, pamačiusi kas atsitiko, net pašoko iš džiaugsmo. Ji manė, kad vandens dabar užteks bent savaitei. Iš to džiaugsmo ji užmiršo net savo nuovargį. Ji ėjo dabar dainuodama.

Nuėjusi tačiau gal trečdalį kelio, ji užtiko vos gyvą šunytį. Gyvulėlis, pamatęs vandenį, pradėjo net virpėti. Ji pagalvojo, kad vandens užteks, ir šunytį pagirdė. Toliau ji užtiko ištroškusį berniuką, nuo troškulio bemirštantį senelį ir dar kelis žmones. Ji visus pagirdė, ir kai parėjo namo, vandens kibire beturėjo vos vieną puoduką.

Jai įėjus vidun, senoji moteris labai nustebo.

— Iš kur tu gavai tą taip žvilgantį kibirą? — paklausė.

— Iš kur? Bet tai juk mūsų medinis kibiras,—paaiškino mergaitė.

— Mūsų medinis... Bet šis iš gryno aukso.

Abidvi nieko negalėjo suprasti. Mergaitė papasakojo, kaip ji rado lašelį vandens, kaip tas vanduo pasidaugino, kaip ji pagirdė šunytį, berniuką, senelį ir kad parnešė namo tik puoduką vandens. Buvo aišku, — auksinis kibiras buvo atlyginimas mergaitei už gerą širdį.

Mergaitė padavė tuos kelis vandens lašus moteriškei. Tačiau moteriškė jų neišgėrė.

— Suvilgyk lūpas tu pati, — ji pasakė. — Juk tu taip toli vaikščiojai ir taip esi pavargusi.

Ir tuo tarpu iš auksinio kibiro vanduo pradėjo tekėti srove. Iš karto abi nusigando, bet tuojau suprato, kad tai yra Aukščiausiojo nauja dovana. Mergaitė tekantį vandenį dar norėjo semti į puodynes, bet jo buvo taip gausu, kad palangėje tuojau atsivėrė šaltinis.

Netrukus iš to šaltinio vanduo prasiveržė upokšniais, kurie atidrėkino perdžiūvusią žemę. Bado šmėkla nuslinko.

Laikui bėgant, ta samanota lūšnelė sugriuvo. Numirė ir senoji moteriškė. Šaltinis tačiau neišdžiūvo dar ligi šių dienų. Vanduo jame labai skaidrus, o dugne žymės, kur stovėta auksinio kibiro dėl to, kad mergaitė turėjo gerą širdį ir kad kiekvienas geras darbas būna atlyginamas.

M. R.

Nematyk pikto, nesakyk pikto ir neklausyk pikto.

Japonų dorovingumas yra plačiai žinomas ir aukštai vertinamas visame pasauly. Žmonių santykiavime japonai pirmoj eilėj stato dorovingumą. Ypač aukštai Japonijoj stovi pareigų supratimas.

Japonų dorovingumo taisyklės labai trumpos ir aiškios. Štai viena tokia taisyklė: „Nematyk pikto, nesakyk pikto ir neklausyk pikto!" Rodos, labai paprasta taisyklė, o kokia ji reikšminga. Nekreipdamas dėmesio į visokias blogybes ir neduodamas laisvės liežuviui, tai yra nepiktžodžiaudamas, žmogus pats išvengia visokių nemalonumų ir nesudaro jokių nemalonumų savo artimui. Kai mes nieko pikto nekalbėsime ir nematysime bei negirdėsime kitų piktai kalbant, tada išnyks visokie melagingi gandai bei plepalai, kurių, deja, pas mus, netrūksta.

Šitokios ir panašios japonų darovingumo taisyklės dažnai užtinkamos japonų šventyklose. Jos kai kur vaizduojamos figūromis. Pa-

vyzdžiui, statomos trijų mergaičių figūros, kurių viena prisidengusi ranka akis, antra—burną ir trečia—ausis. Tai yra simbolis, kad žmogus neprivalo nieko pikto matyti, kalbėti ir klausyti.

Žmogus turi liežuvį, akis ir ausis ne tam, kad naudot juosų piktam. Imkime pavyzdį iš japonų. *Z.*

Tikras darbo supratimas.

Ūpas, su kuriuo einama į darbą, atsispindi pačiam darbe ir žymiai pakelia arba smarkiai sumažina darbo vertę. Niekas negali pasididžiuoti tuo darbu, kurį jis dirbo tik aplynkybių verčiamas, visai nesirūpindamas darbo tobulumu. Kiekvienas darbas turi būti atliekamas kuo geriausiai, bet kaip galima darbą gerai atlikti, jei į jį žiūrima, kaip į vargą ir sunkią naštą?

Dauguma žmonių negerbia savo darbo. Darbas jiems yra našta, kurią jie yra verčiami nešti tik todėl, kad iš to darbo jie turi pragyvenimo šaltinį. O tuo tarpu darbas pats savaime yra brangus žmogaus auklėtojas, pakeliąs žmogų į aukščiausias dvasiškos tobulybės viršūnes. Didžiausią klaidą daro jaunimas, žiūrėdamas į darbą, kaip į piktą naštą, nuo kurios reikia išsisukinėti. Žinoma, žmogui kartais gali pasitaikyti, kad jis gaus dirbti tokį darbą, į kurį jo širdis visai nėra linkusi. Tačiau ir tokį nemalonų darbą reikia stengtis atlikti su tokiu pat rūpestingumu, lyg jis būtų pats mėgiamiausias. Niekas taip nesutvirtina žmogaus valios, kaip rūpestingai atliekamas darbas.

Nėra tokio darbo, kurs žmogų žemintų. Paprastas darbininkas, sąžiningai atliekąs jam pavestą darbą, tiek pat vertas pagarbos, kaip ir mokslininkas ar valstybės vyras, nes tik per darbą žmogus tobulėja. Kas darbą vertina tik pinigais, o neįdeda į jį savo sielos, tam darbas yra sunkus kankinimasis, nekeliąs aukštyn, o spaudžiąs žemyn. Kas nėra išmokęs dirbti džiaugsmingai ir linksma nuotaika, tas dar nėra supratęs mokslo, kaip gyvenime turėti pasisekimo ir laimės. Darbas yra gyvenimo mokykla, kuri ištiria, ko žmogus yra vertas. Gyvenime pasisekimą suteikia ne paveldėtas iš tėvų ar giminių turtas, bet darbas. Kas gerai dirba, tas nesiskųs nepasisekimais. Todėl nereikia nusiminti dėl savo laikino neturto. Neturtas, laikinas skurdas yra geriausias darbštaus žmogaus mokytojas ir stūmėjas pirmyn. Kas perėjo skurdo dienas, išmokdamas gerai dirbti, tas yra turtingesnis ir laimingesnis už turtuolius. *M. R.*

Tegu jūsų darbščios rankos kuria jauną Lietuvą, gražesnę ir laimingesnę už senąją.

Antanas Smetona.

KUMPĖDOS PASKAITA ŪKININKAMS.

(Monologas.)

Kaip matos, mano paskaitos paklausyti atvyko patys kulniškėnai. Visi vyrai kaip vienas, piemenų nesimato, todėl galėsim rimtai apsvarstyti visas žemdirbiams skaudančias vietas, o skaudančių vietų manau nė pas vieną atsiras. Kitaip sakant, pakalbėsim apie žemdirbystę.

Nors aš, vyrai, neagronomas, aš paprastas valakinis gaspodorius Kumpė, dabet aš jantu, kad pas mus ne visi gaspadoriai tvarkoje. Žinot, kad aš tik viena akim tematau, bet nuo mano akies kūgio šieno kešenėje nepaslėpsi. Štai, ką aš savo akim pastebėjau: daugelis jūsų vadinatės žemdirbiai, o iš tikrųjų ne tiek žemę, kiek savo žmonoms kailį dirbat. Ar tai galima pavadinti žemdirbyste. Gal toks darbas kai kam ir duoda asmeninio malonumo, bet aišku tokiuo darbu mes nepagerinsim savo ekonominės būklės. Ekonominiai gi reikalai turėtų būti pirmoj vietoj, o tik antroj vietoj žmonos kailis.

Jeigu mes, vyrai, žemės sultimis mintam, tai reikia tą mūsų ašarų pakalnę atsidėjus dirbti, kad neišeitų, lyg kelnes per galvą mautum. Tiesa, dauguma mūsų arklais ariam, bet mano akis pastebėjo ir to šiandie negaliu nutylėti, kad kai kurie kulniškėnų per Šventas Kalėdas nosimis žemę arė. Toks arimo būdas nebeatitinka ūkio pažangai. Čia nereikia agronomo, kad pasakytų, jog toks arimo būdas yra neigiamas. Žemei nuo tokio arimo jokios naudos, o nosiai kartais gali ir pakenkti. Be to, į tokią darbymetę, jeigu ji būna viešoj vietoj, kartais ir policija įsikiša.

Jau šeštas kryželis, kai savo ramkom uždirbtą duonos plutą graužiu ir gerai žinau, kad žemės darbui reikalingi visoki įrankiai. Bet pavyzdingame ūkyje jau nebevartojami nei semagonkos bravorai, nei svencaukos. Tuo tarpu Kulniškėje gali rasti bravorą beveik kiekvienoj jaujoj. O užėjęs kuokinėn pakrėsk pusbernių kešenius, pas daugelį bus svencaukos. Ar čia ūkio pažanga?

Arba, štai, pas mus madoj spragilai. Gerai kai ūkininkai vartoja spragilus javams kulti, bet išeina nei šis nei tas, kai tais pačiais spragilais kaimynai vieni kitų pakaušius kulia. Šitas kulniškėnų išradimas taip pat negalima pritaikinti pavyzdingame ūkyje.

Mes dažnai kalbam apie trąšas. Žinoma, trąšos arba, kaip pas mus sakoma, mėšlas, labai geras daiktas dirvos derlingumui pakelti. Bet jeigu tą mėšlą laikysi pirkioj po lova, tai dirvų derlingumas nuo to visiškai nepakils. O pereik, brol, per Kulniškę nuo galo galan, žinoma aplenkdamas mano pirkią, tai pamatysi kiek ten mėšlo nyksta po lovomis ir aslos pakampėse, kai tuo tarpu dirvose ir grikiai neauga. Toks mėšlo suvartojimas naujoviškam ūkiui taip pat netinka.

Žemės ūkyje turi didelės reikšmės gyvuliai. Tačiau nevisi gyvuliai skaitosi naudingi. Tie gyvuliai, kurie per naktis girtuokliauja ir peštynes kelia, jokiam ūkiui nenaudingi. Tokių gyvulių ypač daug priviso Kulniškėj. Jie taip pat sulaiko mūsų ūkio pažangą.

Kalbant apie gyvulius, reikia pasakyti, kad naudingiausias naujoviškam ūkyje gyvulys skaitosi arklys. Bet tiktai tikras arklys, kuriuo galima arti ir akėti, o ne šiaip Dievo sutvėrimas, kuris turi nieko negalvojančią arklio galvą ir jokiam darbui netinka. Tokie arkliai ūkiui kenksmingi. Reikia taip pat kiekvienam ūkininkui žinoti, kad arkliai

ėda šieną ir dobilus. Kas mano, kad arkliui tinkamiausias maistas botkočiai ar basliai iš tvoros, tas labai menkai tenusimano apie žemės ūkį.

Taip pat naudingas ūkyje gyvulis karvė. Geresnė tačiau skaitosi ta karvė kuri turi du ragus iš priešakio ir tešmenį po pilvu. Blogesnė ta, kuri turi ilgą liežuvį ir be ragų savininką graban varo. Ypač jauniesiems ūkininkams reikia apie tai žinoti.

Labai pelningos skaitosi ir kiaulės, ypač jei jos geros veislės ir gerai šeriamos. Už tokias kiaules gerai moka. Tokias kiaules net į užsienius gabena. Bet Kulniškėje galima rasti ir tokių kiaulių, kurios nemoka savo skolų, girtokliauja už svetimus pinigus ir neteisingai skun-

Adutiškio (Švenčionių aps.) lietuvių jaunieji muzikantai, kurie veiklaus varginınko p. Leono Gailiušo (sėdi vidury) pagalba sudarė orkestrą ir įvairiomis progomis gražiai pagroja lietuviškų dainų bei šokių.

džia policijai. Tokios kiaulės, nors būtų ir geriausios veislės, visuomet yra menkos vertės, į užsienius tokių neįsileidžia ir jos visuomet būna nuostolingos.

Tai šitiek jums, mieli kaimynėliai, šia proga norėjau ūkiškos šviesos paskleisti. Nors aš nesu jokios draugijos struktorius, bet man taip ėmė liežuvis nežėti, kad neišlaikiau ir surengiau šitą paskaitą. Kai žmogui galvoje žinių net knybžda, tai kam, sakau, jos pakaušy marinuosi, tegul ir kaimynai jomis pasinaudoja. Kai jums, kaimynėliai vėl kurių ūkiškų tiesų pritruks, tai ir vėl mane nužemintai kvieskite. O dabar jau galas.

Kumpėda.

AMATININKŲ KERTELĖ

PIRMUOSIUS ŽINGSNIUS ŽENGIANT.

Lietuvių priežodis sako: genys margas, bet pasaulis dar margesnis. Reiškia, žmonės daugeliu dalykų tarp savęs skiriasi. Ypač tas skirtumas žymus pavienių žmonių gyvenime. Reikia tik akyliau pasižiūrėti, o tuojau pastebesime, kad, su mažomis išimtinis, kiekvienas žmogus gyvena skirtingai, kitoniškiau, ne kaip kiekvienas kitas jo artimas.

Nežiūrint vis dėlto esančio tarp pavienių žmonių skirtumo, žmonės, apskritai, greta kits kito gyvendami, palaiko tarp savęs gyvenimiškus santykius, draugaujasi ir daugely klausimų susitaria, o susitarę bendro tikslo gyvenime siekia.

Tokį žmonių susitarimą ir bendro tikslo siekimą vadiname organizuotu veikimu. Jį nūn sutinkame kiekviename žingsnyje. Nūdieniai žmonės, mat, supranta didelę jo reikšmę, ir to pasėkoj turime įvairiausių luominių, idėjinių, profesinių ir kit. organizacijų.

Paskesniuoju metu ypač daug dėmesio kreipiama į profesinį organizavimąsi. Ir taip turime gydytojų, teisininkų, rašytojų ir visokio verslo žmonių draugijas, sąjungas, kuopas. Mums čia svarbu amato žmonių organizavimasis.

Taigi panašiai, kaip kitų profesijų žmonės, taip ir įvairūs amatininkai (siuvėjai, dailydės, šaltkalviai, kurpiai ir kt.) būriasi į draugijas, kuriose jie stengiasi bendrai dirbti, lavintis ir apskritai savo amato šakoje tobulėti. Pati gidraugija visu kuo savo nariams padeda. Ji ruošia visokias paskaitas, steigia kursus, kurių tikslas suteikti įvairių žinių iš amato srities bei idėjinės darbuotės.

Tokios draugijos dažnai turi savo laikraštį, kuriame gina savo narių reikalus, teikia jiems įvairių profesinių žinių, pasako, kaip gyvena ir darbuojasi kitų pasaulio kraštų amatininkai, duoda įvairių patarimų ir tt.

Mes Vilniaus krašto lietuviai amatininkai taip pat turime jau savo draugiją, kuri, palyginamai yra dar jaunutė, bet jau spėjo ne vieną kartą gražiai viešumoj pasirodyti ir kuri turi tendenciją nuolat tobulėti ir stiprėti. Vieno mums tik ligšiol vis trūko, tai amatininko spausdintojo žodžio. Buvo kilęs sumanymas pradėti leist, nors ir nedidelį, bet savo laikraštėlį, vienok, dėl visiems, tikimes, suprantamų priežasčių nepajėgėm savo sumanymų realizuoti. Tuomet ryžomes belsti į mylimą „Jaunimo Draugą“, prašydami, kad Jis savo skiltyse rastų truputį vietos ir mums amatininkams, kame galėtume visai savarankiškai mėginti savo kūrybines jėgas ir kame turėtume galimybės nušviesti visokius mums rūpimus klausimus.

„Jaunimo Draugas“ mielai sutiko užleisti mums kertelę, ir štai mes žengiame pirmajį žingsnį.

Mes jauni ir nepritYrę. Gal neišvengsime netobulumų ir klaidų, bet dėl to neprivalome nusiminti ir savo dvasios jėgų slopinti. Priešingai, visų įkarščiu turime imtis darbo. Visus, kas tik jaučiasi galįs plunksną valdyti, kviečiame talkon.

Be draugų—amatininkų, prašome ir mūsų vyresniuosius, studentus, moksleivius, kuriems rūpi Vilniaus krašto lietuvių amato plėtojimasis ir to amato pionierių gyvenimas bei darbas, prisidėti prie mūsų, kad pradėtas lietuvio amatininko šviesus statinys aukštai iškiltų į padanges, už ką būsime visiems nuoširdžiai dėkingi.

„A. K." Redakcija.

LIETUVIO AMATININKO UŽDAVINIAI.

Pastebėta, juo žmonės kulturingesni, juo labiau apsišvietę, tuo atsparesni nutautėjimui ir svetimajai įtakai. Iš to seka negincijamas reikalas šviestis, kultūrėti, paruošti kuo daugiausia inteligentų, apsišvietusių žmonių. Kokios profesijos, kokio amato bebūtų tautietis — jis privalo būti šviesus ir visuomeniškas.

Lietuvių Amatininkų dr-jos narių būrelis sutinka Naujuosius 1935 metus Birutės bendrabučio salėje.

Mūsų krašte eina kultūrinė, o kartu ir tautinė kova. Toje kovoje šalia miesto inteligentų ir sodžiaus vietinių veikėjų labai svarbų vaidmenį gali suvaidinti lietuvis amatininkas.

Pas mus amatai, galima sakyti, dar svetimųjų rankose. Visuose provincijos miesteliuose amatu verčiasi žydai, totoriai ir kiti, tik ne lietuviai, o jei ir pasitaiko kur nors, tai daugiausia savamoksliai, be atitinkamo išsilavinimo, todėl nenuostabu, kad neturi pasisekimo net ir savųjų tarpe.

Ta spraga pastebėta ir netolimoj ateity ji bus užkimšta. Vilniuje besimoką lietuviai amatininkai išeis gyvenimui pasiruošę ir šviesūs.

Tik ar visi gerai supras pareigas savo visuomenei, savo kraštui ir savo tautai.

Dar mokslus eidamas amatininkas privalo turėti domėje, kad jam teks šalia savo amato dirbti ir lietuviškos šviesos darbas. Amatininkas juk taip pat gali būti šviesos apaštalas, o ypač, ten kur negali prieiti mokytojas, skaityklos vedėjas ar kuris kitas sodžiaus švietėjas. Amatininkui visuomet ir visur durys atdaros, tik jis pro jas įėjęs, turi atatinkamai prabilti.

Amatininkas, nuolat dirbdamas tarp savo tautiečių, galėtų dažnai jiems padėti teisingais patarimais, gražiais paraginimais ir tiesiog darbu. Kas geriau galėtų platinti lietuvišką knygą, lietuvišką maldaknygę ir lietuviškus naudingus laikraščius. Tikrai amatininkas, tik reikia, kad jis tą savo pareigą širdin įsidėtų.

Mūsų jaunimas, bemaž visur, pilnas gerų norų, pasiryžimų dirbti veikti, tik, deja, ne visur dar sugeba. Ir čia šviesus amatininkas gali ateiti pagalbon: pamokinti savuosius brolius naujų lietuviškų dainų, tautiškų šokių, sportinių žaidimų ir apskritai jaunimui vadovauti. Bet žinoma, jaunimui galės vadovauti tik tas, kas įsigis jo pasitikėjimą. O pasitikėjimą įgis tik tas, kas visur bus doras, pavyzdingo elgesio, blaivus ir tinkamai pasiruošęs tam kilniam lietuviško apaštalavimo darbui.

Kalbant apie amatininko uždavinius sodžiuje prisimena didžiojo mūsų rašytojo Vyskupo Motiejaus Valančiaus knygutė „Palangos Juzė“, kur autorius aprašo 19-to šimtmečio lietuvio amatininko darbus sodžiuje. Kiekvienas pasiskaitęs tą knygą pamatys, kokį svarbų vaidmenį vaidina sodžiaus amatininkas ir daug galės iš tem pasimokyti.

Tad mokindamiesi amato ruoškimės ir kultūros darbui, nes kasdienis gyvenimas stato mums lietuviams vis naujus reikalavimus, kasdien atskleidžia naujus darbo plotus, kuriems nugalėti reikia suburti visos jėgos. Tegu įsidėmi kiekvienas amatininkas, kad ir jis gali būti pirmaeilis užžėlusių lietuviškų dirvonų artojas, kad ir jis gali būti šviesos žibinto nešėjas tolimųjų provincijos užkampių šiaudinesna pastogesna, kad ir jam tauta uždeda pareigą stiprinti lietuvišką dvasią savo krašte.

A. Rimšaitis.

MEISTERIO YLUTĖS MINTYS.

Sėsės brangios ir broliai mieli, didėja „J. Draugo“ šeimynėlė. Jisai mat moka širdužėlę patraukt mergelės, bernužėlio. Nūn jau dešimtį metai auga graži šeimyna mūsų „Draugo“, nes jis ne vieno dvasią slaugo ir stengias šalint seną raugą. Šalia skaitytojų, megėjų, taip pat kas metai vis didėja, skaičius tokių, ką turi norą bendradarbiauti su švietėju. Štai ir nūnai, metu kalbamuoju, „Jaunimo Draugas“, priglaudžia tuos, kurie klajojo. Bičiūliai, būtent jo naujieji, kurių nūn bus jis užtarėju, yra nė vieno pamirštieji — amatininkai mus jaunieji. Jie susibūrė į draugiją ir jai gyvuot teises įgijo; tarp savęs jie nesivaidija. Vienu dalyku tik nuo seno amatininkai mūs graudeno, tai, kad per maža dvasios peno... Pagaliau „Draugas“ mūs mielasis (tokių šiandieną nedaug rasis) sutiko duot ir mūsų dvasiai šviestis, kad darban stot vėliau drąsiai. Už tai jam nuoširdžiai dėkojam ir pagal jėgas darban stojam.

Dabar draugai, draugės ausis atstatykit ir rimtai maniškės bylos išklausykit, kuri gal ne vienam bus ir ne maloni, bet kas reik, tai reikia, taip jau yr pas žmones. Taigi brangios draugės, draugai milimieji, reik prisipažinti, nenusistovėję vis dar ikšiol esam. O metas aukščiausias ir mums darbo stvertis, kaip galim, rimčiausiai. Turiu čia galvoje štai tokį dalyką, kuris nebe vieną kartą jau įvyko, būtent, narių ruošiant susirinkimėlį, yra tokių nemaža, broluželiai mieli, kuriems nėra noro jame atsilankyti ir kas tenai daros išvyst, paklausyti. Reiškinys šis liūdnas šalint reik greičiausiai ir visiems lankytis nuošioliai uoliausiai kiekvienam bendrajam mūs susirinkime, kad apsileidimo šio išnykt ir žymės. Viliuos, kad šis šauksmas nenueis ant vėjo ir naujaisiais metais, kurie prasidėjo prieš porą savaičių, sustiprinę dvasią į susirinkimus lankytis paprasią visi iki vieno, moterys ir vyrai — to jums karštai linki mano širdis tyra.

Ylutė.

IŠ LIETUVIŲ AMATININKŲ GYVENIMO.

Vilniaus lietuviai amatininkai 1933 m. spalių mėn. 22 dieną įsikūrė draugiją, pavadintą Vilniaus Lietuvių Katalikų Amatininkų ir Darbininkų Draugija.

Draugijos tikslas suburti visus lietuvius amatininkus ir suteikti dvasinės bei medžiaginės paramos.

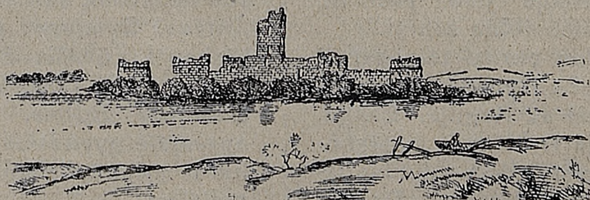
Šiemet D-jos valdybą sudaro: A. Atroška—pirm., Br. Navickaitė—sekret., L. Kisielius—iždin. ir A. Jurkevičius—knygin.

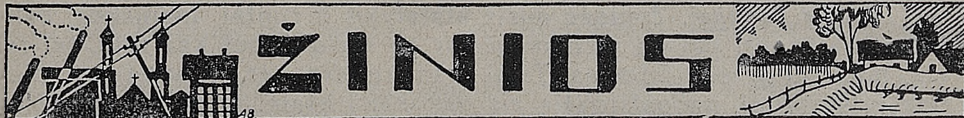
D-jos globėjas p. K. Stašys. Narių D-joj šiuo metu, yra 85, daugugumoje jaunimas.

D-ja turi savo židinį Didžiojoj gr. 12—37, kuriame kas šventadienis buriasi D-jos nariai, daromi D-jos susirinkimai ir rengiama pramogeles. Ten pat telpo ir D-jos skaityklėlė.

Amatininkų D-ja yra jauniausia iš visų Vilniaus lietuvių d-jų, nes pradeda tik antrus savo veikimo metus. Tačiau ir tuo trumpu laiku D-ja suskubo surengti du viešu vakaru su vaidinimais, keletą pramogų savo nariams ir paskaityti keliolika referatų D-jos narių susirinkimuose.

Iš paskutinių mūsų amatininkų organizuotų žygių minetinas Naujųjų Metų sutikimas Tautos Himnu ir šauksmais „valio“ laimingai ateičiai.

IŠ NEPR. LIETUVOS.

— Įdomu pasidairyti po Nepr. Lietuvos pernykštį gyvenimą iš naujų metų slenkščio.

Užsieniuose pernai Lietuvai neblogai sekėsi. Svarbiausias laimėjimas — tai Pabalčio Santarvės sudarymas. Lietuva, Latvija ir Estija draugingai susitarė bendradarbiauti užsienių politikoje. Nuo to žymiai padidėjo tų valstybių svoris Tautų Sąjungoj ir apskritai tarptautiniuose santykiuose. Santarvę sudarius Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozaraitis buvo išrinktas Tautų Sąjungos pilnaties darbų tvarkos komisijos pirmininku. Lietuvos santykiai su Rusija pernai buvo labai draugingi. Rusija pernai buvo pasiuliusi Vokietijai ir Lenkijai pasirašyti sutartį, kuria būtų garantuota Lietuvos ir kitų Pabalčio valstybių nepriklausomybė. Kai tas sumanymas nepraėjo, Rusija kartu su Prancūzija pasiūlė sudaryti Rytų Paktą, pagal kurį visos Rytų Europos valstybės pasižadėtų viena kitos nepulti ir viena kitai padėti gintis, jeigu kas nors prieš vieną susitarusių valstybių pradėtų nedraugingus žygius. Šis klausimas ir šiandie tebesvarstomas. Minėti Rusijos sumanymai turi didelės reikšmės Lietuvai. Su kitomis tolesnėmis valstybėmis Lietuva taip pat palaikė kuo geriausius santykius. Vien su Vokietija pernai Lietuva turėjo daug nesusipratimų, su kuria ir šiandie bloguoju. Su Lenkija nuo 1920 m. Lietuva nepalaiko jokių santykių.

Lietuvos ūkis pernai taip pat šį tą laimėjo. Ypač pažymėtini prekybiniai susitarimai su Anglija, Čekija, Austrija, Danija ir kitomis valstybėmis. Tosna valstybėsna Lietuva išveža savo ūkio gaminius. Derlius pernai buvo labai geras, bet javų kainos nenukrito. Taip pat geros kainos ir gyvulių. Todėl ūkininkai pernai neblogai laikėsi.

Apšvieta pernai metais taip pat pasistūmėjo priekin. Tarp kito Klaipėdoje įsikūrė prekybas institutas, o Šiauliuose vidurinė amatų mokykla. Visame krašte atidaryta keletas naujų žemesnių, ūkio mokyklų ir keliasdešimt liaudies mokyklų. Išleista apie šimtą įvairių knygų ir du nauji laikraščiai. Visų knygų ir laikrasčių pernai išspausdinta apie 30 milijonų egzempliorių.

— Naujų Metų proga Šventasis Tėvas suteikė lietuvių tautai savo apaštališką palaiminimą, o Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Pačeli atsiuntė sveikinimus Lietuvos Prezidentui ir vyriausybei.

— Pernai metais išvežta iš Nepr. Lietuvos į užsienius prekių už 147 milijonus litų, o atvežta iš užsienių už 138 milijonus litų. Tuo būdu Lietuva prekyboje su užsieniais uždirbo devynius milijonus litų.

— Klaipėdos uoste pernai buvo didelis laivų judėjimas. Per metus uostan įplaukė 1030 laivų, o išplaukė 1039 laivai. Paskutiniuoju laiku ypač daug atgabenama Rusijos medžio, kuris perdirbamas vietos lentpiuvėse ir gabenamas toliau. Iš to Lietuvos darbininkai turi nemaža uždarbių.

— Sausio mėn. pirmomis dienomis Kaune buvo lietuvių tautininkų sąjungos atstovų susivažiavimas. Per susivažiavimą valstybės prezidentas Antanas Smetona, ministeris pirmininkas J. Tūbelis ir užsienių reikalų ministeris St. Lozoraitis pasakė programines kalbas. Susivažiavimas apsvarstė gyvuosius Lietuvos reikalus ir pritarė ligšiolinei vyriausybės politikai.

— Prieš pat Naujus Metus Kaune buvo sušaukta katalikiškos jaunimo organizacijos „Pavasario“ atstovų konferencija. Šalia skaitlingo jaunimo konferencijoj dalyvavo arkivyskupas Skvireckas ir keletas vyskupų. Aptarta kaimo jaunuomenės organizavimo ir auklėjimo pagrindai.

— Dariaus ir Girėno paminklui statyti surinkta aukų 120 tūkstančių litų. Aukos ir dabar dar tebeplaukia. Koks bus pastatytas tiems didvyriams paminklas, iki šiol dar galutinai nenuspręsta, nes tai priklausys nuo sumos, kurią pasiseks tam reikalui surinkti. Dariaus ir Girėno kūnai jau galutinai išbalzamuoti ir galės išbūti nesugedę daug šimtų metų. Paskutinėmis dienomis paruošti gražūs metaliniai karstai su langeliais, pro kuriuos juos visuomet bus galima matyti.

IŠ LENKIJOS.

— Prieš metus buvo labai draugingi Lenkijos santykiai su Rusija. Dabar vėl atsiranda skirtumų tarp abiejų valstybių. Mat, lenkai susibičiuliavo su vokiečiais, o rusai su vokiečiais piktuoju. Vokiečiams pažaboti rusai su prancūzais sugalvojo Rytų Paktą. Lenkai tam paktui priešingi. Lenkų spauda dažnai rusams prikiša, kad jie nesilaiką kartą nustatytos draugingos linijos Lenkijos atžvilgiu ir dažnai darą žalos, kišdamiesi į lenkų nesusipratimus su čekais ir lietuviais. Rusų spauda daro panašių priekaištų lenkams. Kuria kryptim nueis tolesnis santykių vystymasis tarp abiejų valstybių, sunku numatyti.

— Tarp Lenkijos ir Lietuvos nėra jokių santykių. Tačiau spaudos atstovai randa sienoje tarp susiginčijusių valstybių plyšį ir apsidairo, kas dedasi kitoj pusėj. Prieš porą metų Kaune įsitaisė lenkų spaudos atstovas Katalbachas, o paskutiniu laiku apsigyveno Varšuvoj „Lietuvos Aido“ korespondentas Valentinas Gustainis. Tą faktą lenkų spauda laiko reikšmingu.

— Sausio mėn. 15 dieną Varšuvos senatas priėmė naują Lenkijos konstituciją. Už konstituciją balsavo tik bebekai, kitos partijos balsavo prieš. Kadangi senatas padarė daug pataisų pirmykščiame konstitucijos projekte, kuris prieš metus buvo seimo priimtas, tai senato pataisos turės būti iš naujo seimo svarstomos. Tam reikalui seimo posėdis paskirtas sausio mėn. 25 dieną. Spejama, kad tą dieną bus galutinai priimta nauja konstitucija.

— Lenkija, kaip ir kitos valstybės, veda su užsieniais kaip ir mainų prekybą. Reiškia, kai tik pasiseka kuriai nors valstybei šis tas parduoti, tai toji valstybė reikalauja, kad už tokią pat sumą būtų ir pas juos perkama. Ispanams lenkai pardavė kiaušinių, tai ispanai pareikalavo, kad iš jų lenkai pirktų apelsinų. Lenkai sutiko. Paskutiniu laiku Gdynėn atgabenta daugybę apelsinų.

IŠ MŪSŲ PADANGĖS.

Antakmenė, Daugėliškio vals. Švenčionių aps. Antakminės Šv. Kazimiero D-jos skyrius Naujuose Metuose suvaidino komediją „Gudrus apgavikas“. Suvaidinta gražiai. Žiūrovų buvo nedaug. Kodėl apylinkės jaunimas nesidomi lietuviškomis kultūringomis pramogomis, sunku suprasti.

Paakmenis.

Adutiškis, Švenčionių aps. Adutišky susidarė lyg ir centras lietuviškos veiklos. Čia šviesių tautiečių yra jau nemažas būrys.

Adutiškiečiai sutiko Naujus Metus „Ryto“ skaityklos bute prie kuklios, bet jaukios arbatėlės. Dalyvavo 120 susipratusio jaunimo. Ta proga pažaista, padainuota ir sugiedota Tautos himnas.

Kitą dieną vietinės organizacijos surengė vaikučiams eglutę. Čia taip

pat buvo daug džiaugsmo ir mažučiams ir vyresniesiems. *Z.*

Marcinkonys, Gardino aps. Marcinkonių Šv. Kazimiero D-jos skyrius Šventų Metų proga buvo pastatęs 16 metr. aukščio kryžių, tautiškomis spalvomis dažytą. Dėl to perniai buvo kilęs triukšmas, kryžius buvo išverstas, o keletas veiklesnių jaunuolių buvo patraukta atsakomybėn už pastatymą kryžiaus be leidimo. Pirma Gardino storasta o paskui apygardos teismas buvo kaltinamuosius nubaudęs piniginėmis baudomis Nubaustieji pasiskundė Aukščiausiam Teismui Varšuvoje. Aukščiausias teismas skundų išklausė ir Gardino Apygardos teismo sprendimą panaikino, kartu išaiškindamas, kad pagal lenkų įstatymus kryžiui statyti jokio valdžios leidimo nereikia. *Putinas.*

Kalviškiai, Dukšto vals. Švenčionių aps. Per Tris Karalius Kalviškėj buvo surengta net du vakarėliai. Jauniausi kalviškėnai surengė eglutę ir suvaidino „Be mamytės". Suaugęs jaunimas vaidino „Šventadarbius" ir „Kurčią žentą". Abu vakarėliai gerai pasisekė. *Sakalas.*

Balaveckai, Daugėliškio val., Švenčionių aps. Sausio mėn. 11 d. buvo Balaveckų Šv. Kazimiero D-jos skyriaus narių metinis susirinkimas. per kurį priimta pernykšės valdybos veikimo apyskaita ir išrinkta nauja valdyba. Šių metų valdybon įėjo: Ig. Juodagalvis — pirmininkas, E. Rimkevičienė, Al. Basiokaitė, K. Jurgelevičius, Br. Jurgelevičius J. Jurgelevičius ir A. Jurgelevičius. Tarp kito susirnkimas padarė du svarbius nutarimus: kas mėnuo kviesti narių susirinkimus ir visiems atsidėjus skaityti lietuviškus laikraščius. Reikia tikėtis, kad energingas pirmininkas ir valdybos nariai tuos nutarimus įvykdys. *Kimselis.*

Kmielnikai, Devenįškio val., Ašmenos aps. Džiugu lietuviui, kad šį kampelį jau pasiekė lietuviško atgimimo šviesa. Jau antri metai čia lietuviška skaitykla, kurią kaskart vis daugiau lanko vietinis ir apylinkės sodžių jaunimas. Naujų Metų išvakarėse skaitykla buvo kimšte prikimšta. Jaunimas gražiai dainavo lietuviškas daineles, žaidė tautiškus žaidimus, o dvyliktą išmušus sugiedojo Tautos himną. Tik prisiminkim kaip būdavo sutinkami Naujieji Metai seniau, tai pamatysim, koks didelis skirtumas tarp tų laikų ir šių dienų jaunimo. Lietuviška šviesa pamažu išsklaido nelemtus patamsius ir ilgaamžes ūkanas.

Tautietis.

Kūčiai, Švenčionių vals. ir apskr. Sausio mėn. 5 dieną buvo metinis vietinio Šv. Kazimiero D-jos skyriaus narių susirinkimas. Naujon valdybon išrinkti: K. Činčikas — pirmininkas, V. Strakšys, A. Strakšys, P. Nalivaika, M. Jonelytė, J. Nalivaikaitė ir A. Činčikas. Be to per tą susirinkimą įkurta ūkio, sporto ir muzikontų kuopelės. Kaip gražiai užsimota. Kitimet valdybos veikimo apyskaita įrodys, kad Kūčių jaunimas ne tik gražius nutarimus daryti, bet ir juos vykdyti moka.

Algirdas.

Čižiūnai, Rimšės vals., Braslavės apskr. Mūsų kaimas gražiai šviečiasi ir kyla.

Šiemet čia veikia „Ryto" D-jos skaitykla, kurią kasdien aplanko apie 50 skaitytojų.

Naujų Metų išvakarėse vietiniai vaikučiai surengė eglutė. Vaidino „Gintarus", šoko tautiškus šokius ir deklamavo eiles. Tikrai smagu buvo matyti, kaip maži vaikučiai gražiai mokosi ir gerais lietuviais auga.

Jaunimas taip pat gražiai sutiko Naujuosius metus. Buvo sukviestas vietinio Šv. Kazimiero D-jos skyriaus susirinkimas, kuriuo metu pasakyta turiningų kalbų ir vienų kitiems draugiškai palinkėta visokių Dievo malonių. Išmušus dvyliktą susirinkę sugiedojo Tautos himną ir sušukta „valio" lietuvių tautai ir jos vadams. *Kukalis.*

Randamonys, Marcinkonių vals. Gardino aps. Neseniai čia buvo išrinkta naują Šv. Kazimiero D-jos skyriaus valdyaa, kyrion įėjo: J. Čiras—pirmininkas, V. Akstinas J. Žuraulia ir P. Akstinas. Iš senos valdybos pranešimo matėsi, kad skyrius nemaža nuveikė. Perniai buvo surengta trys lietuviški vakarai su vaidinimais ir padaryta keletas skyriaus narių susirinkimų. Spausdintas žodis taip pat gražiai išnaudojamas. Randamoniečiai šiuo metu išsirašo 22 egzempliorius „Vilniaus Rytojaus", 14 egz. „Jaunimo Draugo" ir 2 egz. „Vilniaus Aušros". Nauji Metai Randamynyse sutikta su Tautos himnu. *Smilga.*

Pelesa, Rodunės vals., Lydos apskr. Nors ir sunkios gyvenimo sąlygos, tačiau čionykštis jaunimas juda ir sparčiai šviečiasi Mat, jis pápratę vargą vargti, o ištvermė ir pasiryžimas visus vargus nugalės.

Per Kalėdas pelesiečiai surengė lietuvišką vakarą. Vaidino „Nelaimių nelaimes" ir „Pas kirpėją". Artistai gražiai savo roles atliko. Tikrai yra Pelesoj gabių ir šviesių jaunuolių. Vakarėlin buvo atvykęs Dubinių, pavalakės ir Piliūnų jaunimas. Nors publikos buvo daug, bet tvarkai nieko prikišti negalima. *Pelėkas.*

IŠ VILNIAUS.

Kazimieriečių eglutė. Sausio mėn. 20 dienę Lietuvių Šv. Kazimiero D-jos Aušros Vartų skyriaus lietuviaitės tarnaitės surengė Šv. Mikalojaus salėje savo nariams eglu- ir arbatėlę. Ta pačia proga gražiai padeklamuota ir padainueta.

Juodoji kava. Lietuvaitės studentės sausio mėn. 19 dieną surengė „juodąją kavą". Pasilinksminta gražiai. Daugelis tačiau studentų pramogoj nedalyvavo, nes buvo paskelbę kelių dienų gėdulą kolegai Albinui Samakorui mirus.

Iš Mokslo D-jos. Lietuvių Mokslo D-ja sausio mėn. 26 dieną surengė eilinę mokslinę paskaitą „Paukščių keliavimai", kurią skaitė mokyt A. Mačionis.

Blaivybės savaitė. Lietuvių Baivybės D-ja vasario mėn. pirmomis dienomis rengia blaivybės savaitę, per kurią bus kviečiami tautiečiai susilaikyti nuo alkoholio vartojimo ir skelbti tam mūsų tautos priešui griežtą kovą.

16-to vasario. Vilniaus lietuvių visuomenė rengiasi iškilmingai švesti 16 to vasario šventę. Gerai būtų, kad ir sodžiaus organizacijos tą Tautos šventę tinkamai pagerbtų.

Vakarėlis. Sausio mėn. 20 d. Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje buvo studentų ir mokinių vakarėlis. Vaidinta „Karolio Teta". Vaidinimas nusisekė gerai ir gausiai susirinkęs jaunimas nuoširdžiai pasijuokė. Po vaidinimo buvo šokiai ir žaismai.

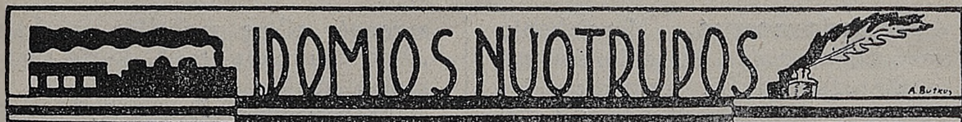
Studento teismas. Vasario mėn. 2 dieną Vil. Liet. Studentų Sąjunga ruošia savo bute lietuvio studento teismą. Studentas bus teisiamas už stoką visuomeniškumo ir tiesioginių pareigų apleidimą. Be to bus paliesti tarpusavio santykiai, blogas elgesys ir kitos silpnybės.

Kaltinamąjį aktą parašė ir kaltins stud. St. Lazdinis.

Gedulingos pamaldos. Studentų Viltininkų rūpesčiu sausio mėn. 19 dieną šv. Mikalojaus bažnyčioje buvo gedulinės pamaldos už mirusio draugo Albino Samakoro vėlę. Pamaldas laikė kun. K. Čibiras. Pamaldų metu studentų vyrų choras giedojo gėdulines mišias. Pamaldoms baigiantis studentų mišrus choras išpildė „Libera me Domine".

Kolegei Juzei Samakoraitei dėl jos mylimo broliuko Albino mirties reiškiame giliausios užuojautos.

Studenčių Kuopelės Valdyba.

Ką žmonės matė 1000 metrų gilumoje? Žmonės dabar išmoko lakioti greičiau už paukščius ir net tik plaukioti, bet ir nardyti, kaip žuvys. Du mokslininkai, Beebė ir Bartonas, pasidarė tokį ypatingą prietaisą—balioną (pūslę), kuriuo nusileido į vandenyno dugną du kartus, pirmą kartą į 765 m. gilumą, antrą kartą pasiekė beveik 1000 metrų. Tokioj gilumoj vanduo spaudžia visus daiktus nepaprasta jėga. Tačiau mokslininkų prietaisas buvo toks stiprus, kad nė kiek nenukentėjo. Žmonės turėjo su savim pasiėmę labai šviesius prožektorius, t. y. tokius didelius žibintus, kuriais apšviesdavo jūros dugną. Vandenyno gilumoj mokslininkai pamatė visai naują žmonių nematytą, neregėtą pasaulį. Pasirodo, ir tokioj gilumoj gyvena žuvys, yra labai didelių, viena buvusi net apie 7 metrų ilgio. Visos tos žuvys nepanašios į mūsų matytas, visos nepaprastos išvaizdos. Tas žuvis mokslininkai ne tik matė, bet ir nufilmavo, nutraukė jų paveikslus kinui. Jie nustatė, kad saulės šviesa siekė tik 570 metrų gilumą. Giliau — visai tamsu, bet gyvuliai ir žuvys patys apsišviečia kelią; ta šviesa eina iš jų kūno (vadinamoji fosforo šviesa).

Mokslininkai išbuvo gilumoje apie 2 valandi; telefonu jie visą laiką kalbėjosi su savo padėjėjais, likusiais viršuj, pasakojo jiems, ką mato. Pabaigę savo tyrinėjimus, davė ženklą, kad pakeltų juos į viršų.

Koks bus naujas kalendorius? Mūsų kalendorius turi daug trūkumų: metai, pav., dalijasi į 12 nelygių dalių — mėnesių; vienas mėnuo turi 31 dieną, kitas — 30 d., o vasario m. ir dar trumpesnis. Tai nepatogu. Todėl sumanyta pertvarkyti kalendorius. Siūloma metai padalyti į 13 mėnesių. Nagi, padalyk 365 į 13 dalių Gausi 28 ir dar vieną liekanoj. Tą vieną dieną, kaip ir dabar, pridės prie vasario mėnesio. Jis tik vienas turės 29 dienas (o kaikada ir 30). Kiti visi mėnesiai bus lygūs, turės po 28 dienas arba lygiai po 4 savaites. Kaip gi vadinsim tuos mėnesius? Taip pat, kaip dabar, tik vieną, trylikąjį, įterpsim tarp birželio ir liepos m. Tai bus bene karščiausias mėnuo. Todėl visiems siūloma jis pavadinti „Sol" (nuo lotynų žodžio, taip vadinasi saulė). Mes galėsim jį pavadinti dar ir lietuviškai— saulių, arba saulės mėnesiu.

Velykos būsiančios kasmet vis tą pačią dieną — 9 balandžio m. dieną. Kalėdos gruodžio 25 d. ir visados teks trečiadieniui. Kiekvieną mėnesį sekmadieniai bus 1, 8, 15 22 dienomis.

Tas kalendorius būsiąs įvestas nuo 1939 metų, žinoma, jei tik tokiam pasiūlymui pritars dauguma valstybių.

Kas greičiausias? Orlaivis— per valandą gal nuskristi 170—500; cepelinas — tik 135 kilom. Jį stengiasi pavyti pats greičiausias traukinys — 124 kilom.; paprastas traukinys — tik 60 kilom., vandenyno garlaivis — 45 klm , dviratininkas— 19 klm., jojikas—16 klm., bėgikas— 10 klm.. pėsčias žmogus nueina 6 klm. Tai, žinoma, vidutinis greitis; pasistengę dviratininkas, jojikas galėtų būti ir greitesni.

Seniausias pasauly lydys. Seniausias pasauly lydys yra žinomas Romos (Italijoje) istorijoje. Romos imperatorius Fridrikas Barbarosa, viešpatavęs prieš 700 metų, įleido į vieną Vokietijos ežerą lydį su aukso žiedu, ant kurio pažymėjo įleidimo datą 1230 m. Lydys ežere

išgyveno 267 m., nes jį tinklu sužvejojo 1497 met., kai imperatoriaus Barbarosos kaulai jau buvo sutrūniję.

Lydys jau nebeatrodė kaip lydys, bet kaip kokia baisenybė: jis visas buvo jau pražilęs, baltas. Jis buvo užaugęs 5 metrų ilgio ir svėrė 140 klg., Šio seniausio pasauly lydžio griaučiai ir žiedas galima matyti Miuncheno muziejuje.

Šiaip mūsų žvėjams pasiseka lydžių sugauti net iki 40 klgr. Ir tat jau didumėlis.

Ar gyvuliai protingi? Pasak vieno mokslininko Darvino, gyvulys galįs būti didelis inteligentas ir jausmų bei savo valios tvarkytojas. Ir šiandie jo draugai — pasekėjai tebeskelbia šias mintis, arba, kitaip sakant — darvinizmo mokslą.

Kad gyvuliai turi savotišką „protą", pojučius ir pyktį, tas yra faktas, bet toli gražu, jokiu būdu nesiderina su žmogaus protu, pojučiais bei veiksmais.

Štai kai kurių mokslininkų nuomonės apie naminių gyvulių protą.

Š u o yra laikomas protingiausiu iš naminių gyvulių. Šunies ištikimybė šeimininkui yra pavyzdingiausia. Kartais „išmokslinti" (išdresiruoti) šunes padaro labai ir labai įdomių triukų, iš kurių tikrai galėtume tvirtinti, kad šuo yra protingas, bet, deja, žinokime tai, kad visą tai šuo daro įgustai (instinktyviai), be mažiausio iš anksto apgalvojimo, vien tik viršininko (žmogaus) dresūros verčiamas.

Yra ir tokių buvę šunų, kurie šiandie žinomi ir istorijos puslapiuose, sakysim — Man-Meino ponios šuo nusivokė šiek tiek filosofijos, mokėjo su koja išrašyti ant smėlio savo autobiografiją, atlikdavo puikiausiai žvalgybą ir t. t.

Mokslininkas Neumanas ištyręs to šuns smegenis, sako, kad šis gudruolis šunų tarpe nė per nago juodymę nėra protingesnis už kitus kaimo šunis, tik iki aukščiausio laipsnio išdresiruotas, kur jisai visa darė nesąmoningai, mechaniškai, lyg užvestas koks nors motoras.

A r k l y s taip pat yra laikomas žmonių pakankamai paklusniu ir „protingu" gyvuliu. Kartais pasiseka taip gerai išdresiruoti arklį, jog šis stačiai stebuklingu tampa. 1904 m. Berlyne buvo žinomas rusų veislės arklys, kuris su pirmomis kojomis mokėdavo atlikti didžiausius matematikos išskaičiavimus. Gražiausiai padarydavo sudėties, atimties, daugybos ir dalybos veiksmus. „Protinguoju arkliu" susirūpino mokslininkas Štumpfas ir padaręs nuodugnius tyrimus, patvirtino, kad arklys skaičiuoja ne smegenų diktuojamas (verčiamas) bet vėl, kaip šuo, mechaniškai, nes jis buvo ilgą laiką tam dresiruojamas.

J a u t i s taip pat turi savo „protingumą". Jaunų jaučiukų smegenys labiau linkę į išdresiravimą. Seniai — kerštingesni. Tik zoologų yra patirta kad jaučiai turi nemažą gailesio jausmą. Tą galime pastebėti skerdyklose, kai jautis mato savo viengenčių kraują, nuleidžia galvą, pasidaro ašarotos akys, o kartais gailiai baubia ir nesipriešindami sutinka su likimu, nes jei jie būtų bent kiek protingi, pamatę bežūnančius draugus, stengtųsi pasprukti.

Panašūs tyrimai buvo padaryti ir su kitais naminiais gyvuliais, pav., katėmis, avimis, ožkomis ir t. t. Ir prieita išvadų, kad gyvulys nėra protingas sutvėrimas, kad gyvulys savarankiškai nepajėgia nė trupinio ką nors kilnesnio veikti, kad gyvulys gali buti tik išdresiruotas, išmokomas mechaniškai vieną arba kelius veiksmus atlikti su žmogaus proto pagalba. Vadinas, kad gyvuliai yra protingi, kad jie prilygsta savo „inteligencija" žmogui, atpuola, jau iš šių kelių pavyzdžių.

Laiko skaičiavimas. Yra žinoma, kai viena pusė žemės yra atgręžta į saulę, turime dieną, o

kitoje pusėje — naktį. Kai saulė pasikelia ir pasiekia aukščiausią vietą viršuj mūsų, tada turime vidudienį. Nuo tos mūsų vietos, kur yra vidudienis, į rytus yra vėlesnis paros laikas, nes tose vietose saulė anksčiau buvo aukščiausiai iškilusi; į vakarus nuo mūsų stebimos vietos yra ankstybesnis paros laikas, nes tose vietose saulė iškils aukščiausiai, kadangi žemė sukasi iš vakarų į rytus; o į šiaurę ir į pietus nuo stebimos vietos yra dvylikta valanda. Pavyzdžiui, jei Vilniuje yra 12 valanda vidudienio, tai Maskvoje yra 49 minutės po 12 valandos tai yra, po vidudienio praėjo 49 minutės. Tuo tarpu Berlyne dar tėra 11 valanda 13 minučių. Vadinasi, iki vidudienio trūksta 47 minučių; Paryžiuje 10 valanda 29 minutės, o New-Yorke 5 val. 24 minutės. Tą paros laiko skirtumą galima parodyti net nedideliame žemės paviršiuje (plote). Sakysime, kad Vilniuje Katedros laikrodis rodo 12 valandą vidudienio, tai toje vietoje, kuri yra apie 283 metrus į rytus nuo Katedros bus viena sekundė po dvyliktos valandos. Tiesiog į žiemius ir į pietus nuo mūsų stebimos vietos paros laikas bus tas pats, kaip ir Katedroje. Jei laikrodžiai tiksliai rodytų paros laiką, tai, kaip matome, viename mieste būtų laiko skirtumas, o ką bekalbėti apie kraštą?

Toks laiko skirtumas sudaro didelį nepatogumą gyvenime. Todėl valstybės vietoje geografinio laiko įvedė vidutinį laiką. Ratą, kurį padaro kiekvienas taškas ant žemės, besisukdamas apie savo ašį, per parą padaliję iš paros valandų skaičiaus ($360^0:24$), gauname, kad žemės taškas padaro kelio 15^0 per vieną valandą. Kas 15^0 yra paros laiko skirtumas vieną valanda. Dėl šitos priežasties žemės kamolys yra padalytas į 24 lygias juostas, kurios eina per polius (ašigalius). Kiekviena juosta turi po 15^0 ir turi vidutinį laiką, tai yra tokį laiką, koks yra juostos viduryj. Pas mus yra vidurinis Europos laikas. Į rytus nuo mūsų yra juosta, kuri turi vadinamą rytų Europos laiką, o į vakarus nuo musų yra juosta, kuri turi vadinamą vakarų Europos laiką. Įsivaizduokime Vilniuje žemės kamuolyje ir sakykime, kad turime 12 valandą 1 dieną sausio mėnesio, tai priešingoje žemės kamuolio pusėj bus 12 val. nakties. Skaitydami nuo Vilniaus į rytus, kur paros laikas nuolat yra vėlesnis, prieisime priešingą žemės vietą (tašką), kur yra 12 valanda nakties, tai yra, kur pasibaigia 1 diena sausio mėnesio ir prasideda 2 diena sausio mėnesio; eidami nuo Vilniaus į vakarus, prieisime tą vietą, kurioje prasideda 1 diena sausio mėnesio. Toji vieta yra priešingoje žemės pusėje nuo Vilniaus. Tokiu būdu, jeigu važiuotume į rytus ir nuolat pataisytume laikrodžius nurodytose vietose, tai grįžę į tą vietą, iš kurios išvykome, laimėsime vieną dieną, pavyzdžiui; jeigu grįžimo dieną laikysime 4 dieną sausio mėnesio, tuo tarpu vietiniai gyventojai skaitys, jog grįžome 3 dieną sausio mėnesio. Jei važiuosime į vakarus, tai pralaimėsime vieną dieną, tai yra, grįžę skaitysime 2 dieną sausio mėnesio. Taigi, kyla klausimas, kur prasideda diena? Pašalinti visiems neaiškumams yra susitarta pravesti per šiaurės ir pietų polių liniją, kuri eina per Didįjį vandenyną tarp Azijos ir Amerikos, ir nuo kurios diena yra skaitoma. Taigi, jeigu pravažiuotume ta liniją, važiuodami į rytus, tai laimėsime vieną dieną, priešingai važiuodami, pralaimėsime dieną. Laivai, plaukdami Didžiuoju vandenynu per tą liniją, laikosi šios taisyklės: kas plaukia į rytus, tas du kartu rašo tą pačią dieną iš eilės, pavyzdžiui jeigu būtų sekmadienis, tai laiko dvi dienas iš eilės sekmadieniu; kas plaukia į vakarus, tai išmeta iš savo skaičiavimo sekančią dieną, jeigu būtų sekmadienis, tai turi išmesti

pirmadienį ir skaityti sekančią dieną antradieniu.

Kaip kvėpuoja paukščiai. Žmogus ir visi kiti gyviai, smarkiai skubėdami, greitai uždūsta, nes jiems pritrūksta plaučiuose oro. O paukščiai, nors lėkdami turi nuolat judinti sparnais, niekad neuždūsta. Sakysim, vieversėlis, kildamas tiesiai į viršų, smarkiai plasnoja sparnais ir visą laiką gieda savo giesmelę, tačiau niekas dar negirdėjo užkimusio, pritrūkusio kvapo vieversėlio.

Paukščiai negalėtų be sustojimo perskristi kelis šimtus kilometrų, jei jie taip pat dūstų, kaip žmonės ar gyvuliai. Mat, paukščiai krūtinėj, kakle ir tarp pilvo žarnų turi tam tikras pilnas oro pūsleles, kurios tiesiog susisiekia su plaučiais. Į tas pūsleles oras įeina pats savaime, paukščiui lekiant. Judindamas sparnais, lėkdamas paukštis iš tų pūslelių varo orą į plaučius, o iš čia oras pro snapą išeina lauk.

Tad lėkdamas paukštis kvėpuoja automatiškai ir jam nėra pavojaus uždūsti.

Anties ir karvelio kilmė. Mūsų naminė antis yra kilusi iš laukinės didžiosios anties, kuri Lietuvoje yra labai paplitusi ežeruose ir balose; o be to, ji plačiai gyvena visoje Europoje, Š. Afrikoje, Amerikoje ir Azijoje. Nors antis nėra toks senas naminis paukštis, kaip žąsis, tačiau ji sudarė daugiau veislių negu žąsis.

Manoma, kad pirmieji prijaukino antį kiniečiai. Jau nuo seniausių laikų jie užsiima ančių auginimu savo upėse ir kanaluose labai savotišku būdu. Tam tikslui vartojami seni, niekam tikę laivai su daugybe narvelių antims. Laivas keičia savo vietą, sustodamas ten, kur daugiau maisto. Antims taikoma griežta disciplina. Taip, pavyzdžiui, vakare, suskambėjus gongui (kiniškas plokščias skambalas), visos antys turi grįžti į laivą. Tos, kurios grįžta pirmos, gauna keletą ryžių saujų, o kurios pavėluoja, gauna mušti ilgą laiką bambuko nendre.

Nuo seniausių laikų kiniečiai yra išgalvoję įtaisymus ančių kiaušiniams perėti. Yra tai pintinės, prikimštos šildytų pelų. Net be termometrų kiniečiai moka atspėti reikiamą šilumą, pridėdami sušildytą kiaušinį prie lūpų.

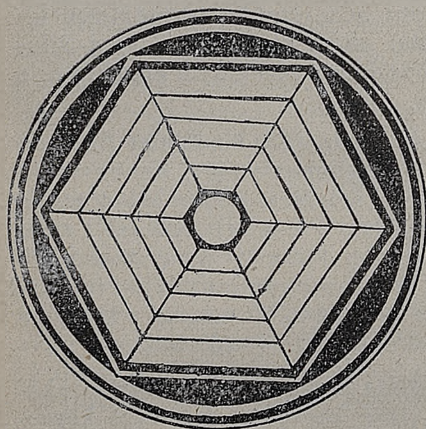
Ančių ir vištų kiaušiniai Kinuose labai mėgiamas valgis, bet jie valgo juos ne šviežius, o vien labai senus kiaušinius. Pastarieji dedami į sūrų vandenį ir laikomi jame taip ilgai, kol visas vidurys pasidaro juodas. Taip pat kiniečiai mėgsta užperėtus kiaušinius, acte raugintus.

Bene seniausiai naminiu paukščių virto karvelis. Rūšis, iš kurios jis yra kilęs, vadinama uolų karveliu; jie dar tebegyvena laukiniame stovy Viduržemio jūros pakraščiuose ir daugely Azijos kraštų iki Indijos. Uolų karvelis yra šviesiai melsvai pilkas ir turi dvi nuožulnias juosteles skersai sparnų. Mokslininkai įrodė, kad karvelis tapo naminiu paukščiu ne mažiau kaip 2750 metų prieš Kristaus gimimą ir bene bus seniausiai iš visu pa kščių žmogaus prijaukintas. Kadangi ši karvelio rūšis peri kalnų uolose, o ten kaip tik įsikūrė pirmosios šventyklos, tai karvelis susiartino su žmogum ir jo šventybėmis. Dėl to įvairiose tikybose karvelis laikomas šventu ir neliečiamu paukščiu. Dažniausiai jis buvo pašvęstas meilės deivėms — Astartei, Afroditei, Venerai. Krikščionių tikyboje karvelis laikomas Šv Dvasios simboliu.

Virtęs šventuoju paukščiu, karvelis galėjo be baimės sugyventi su žmogum, perėti jo namuose, lesti jo maistą ir t. t. Todėl nuo senų senovės Graikijoje, Sirijoje ir kitose senose valstybėse miestai buvo pilni karvelių ir niekas nedrįso juos skriausti. Šventame Rašte karveliai dažnai minimi.

GALVOSUKIAI ???

1. Uždavinys.

Įrašykite į kiekvieną langelį raidę. Gausite 6 žodžius, kurių bendra raidė yra apskritimo viduryje. Žodžių reikšmės tokios:

1) veiksmažodžio liepiamoji nuosaka,
2) daiktavardis, kurio pirmoji raidė *p*, paskutinioji *a*,
3) vyro vardas įnagininko linksnyje,
4) kitaip „baliun",
5) gerumą ir gražumą reiškiąs žodis,
6) kitaip „negeras".

Paskutinės žodžių raidės duos atsakymą.

V. 3 t.

2. Uždavinys — šarada.

Pirmą antrą jei sudėsi, —
Nuo ligų vaistų turėsi.
Jeigu pirmą tik išbrauksi, —
Katės ginklą tuojau gausi.
Visus tris jeigu skaitysi, —
Miške greitai pamatysi.

P. Poškus 2 t.

3. Uždavinys.

1) ■ ■ ■ — — — —, pranašaująs pavasarį paukštis.
2) — — — ■ ■ — — —, galvos dalis.
3) — — — ■ — —, N. Lietuvos miestelis.
4) — — — ■, miestelis Vilniaus krašte.
5) — — — — ■, vyro vardas.

Taškų vieton įstatytos raidės duos sprendimą.

K. B. 2 t.

4. Uždavinys.

Nupirkite 100 paukščių už 100 auksinų tokia kaina: už viščiuką 50 skatikų, už kalakutą 10 auksinų ir už žąsį 5 auksinai.

Kiek paukščių gausite kiekvienos rūšies?

J. Žydelis 2 t.

5. Uždavinys — kryžiažodis.

1			3			5
		2		4		
			■			
6	r		b		j	

Langeliuose iš viršaus apačion: 1) muzikos instrumentas, 2) gyvo daikto apdaras, 3) jungtukas, 4) veiksmažodis antram asmenyje, 5) medžio dalis.

Iš kairės dešinėn: 2) būtinas daiktas gyvybei palaikyti, 6) didelis pusiasalis.

I. Večkys 2 t.

6. Uždavinys.

Nelabai senai atėjo Motiejus Klumpinis pas kaimyną ir sako: „Žinai ką, jau man atsibodo šerti tie gyvuliai; daugiau jų šiemet nebešersiu"! Savo žodį išlaikė, — nebešėrė ir gyvuliai gyvena. Kokiu būdu?

P. Averka 2.

7. Uždavinys.

Kasmet aprėdo žaliausiais rūbais; kasmet aptaiso kvietkais balčiausiais; kasmet pripila rankas lauktuvėms; kasmet užkloja patalu žemę.

R. Obuolėlis 1 t.

Šį kartą sprendėjai laimės naujausias ir labai įdomias knygas:

1. Prof. V. Ruokio: „Per Europą ir Afrikos kraštą".
2. Dr. K. Hollio: „Didžiųjų vyrų jaunystė".
3. V. T. Scanlono: „Dieve, pasigailėk mūsų" (didžiojo karo apysaka)
4. A. Bironto: „Bermontininkams Lietuvą užpuolus".
5. P. Orintaitės: „Paslėpta žaizda".
6. Dr. E. A. Drako: „Kas kiekvienai jaunai moteriai žinotina".
7. S. Miglino: „Motina".
8. V. Dubo: „Vytukas" (vieno berniuko istorija).
9. C. Testoro: „Baisiųjų raudonodžių vadas".
10. E. Drouveno: „Farmerių vaikai".

Galvosukių sprendimus prašome siųsti tiktai ligi vasario mėn. 15 d.

Ko čia juoktis?

— Praeidama pro daržą kaimynė klausia daržo šeimininkės:

— Kuma, kodel nelaikai darže baidyklės, ar žvirbliai nelesa kanapių?

— Tai žinai, kuma, kad nereikia, aš pati beveik visą dieną būnu darže,— atsakė šeimininkė.

⊚⊚

Tinginys Jonukas sako savo klasės draugui Vytukui:

— Tai būtum laimingi buvę, jei būtum užgime prieš kokį porą tūkstančių metų.

— O kokia tame laimė? — klausia nustebęs Vytukas.

— Tuomet nereiktų mokintis tiek istorijos, kaip dabar, — paaiškino Jonukas.

⊚⊚

— Kaip manai, Maryte, ar myli mane Petras?

— Žinoma, Onyt, kad myli.

— O iš ko tu sprendi?

— Mat aš pastebėjau, kad jis visas moteris myli, tai myli ir tave.

⊚⊚

— Ar tau, Juozai, teko kada nors pergyvente geležinkelio nelaimę?

— O taip. Vieną kartą, važiuodamas tuneliu tarp Lentvario ir Vilniaus, vieton sužieduotinės pabučiavau savo būsimąją uošvę.

⊚⊚

— Tai ką gi veiki atostogaudamas?

— Žinai nėra kas veikia, muses gaudau.

— Na, ar daug pagauni?

— Ot ir šiandie pagavau penkias, dvi vyriškos lyties ir tris moteriškos.

O kaip gi atskiri vyriškus nuo moteriškų?

— Mat dvi sėdėjo ant degtinės bonkos, o trys ant veidrodžio.

⊚⊚

— Gražią turi biblioteką. daug tau pinigo kainavo.

— Man tai nedaug, gal daugiau kainavo tiems, kurie man knygas skolino.

⊚⊚

— Na, kaip jūsų sodas šiemet, ar daug išvarėt?

— Kas dien po keletą vaikėzų išvarydavom.

⊚⊚

— Maryte, aš įsimylėjau į tave iki ausų.

— Vyrai visi tokie ir taip šneka, todėl netikiu.

— Ne mano ausys už visų ilgiausios.

⊚⊚

Vienas laikraščio skaitytojas atsiuntė užklausimą redakcijon:

— Gerbiamoji redakcija, prašau išaiškinti, kodėl, kai aš savo sužieduotinę bučiuoju, tai ji vis užsimerkia?

Redakcija atsakė:

Gerbiamasis tamsta, prašom atsiūsti savo fotografiją, gal iš jos bus galima atspėti.

⊚⊚

Kalėjimo viršininkas, išleisdamas atlikusi bausmę kolinį, sako:

— Kai atsidursi už kalėjimo sienų, tai, manau, nepakartosi senų gyvenimo klaidų ir stengsiesi, kad kitą kart kalėjiman nebepatupdytų, kalėjimas — tai gyvenimo mokykla.

— Sunku gyvenime neapsirikti ponas viršininkė. tŠai, ir šį kartą visa dariau, kad nuo kalėjimo išsisukus. Kai jau buvau prie pat kalėjimo vartų, stumiau sargybinį ir ėmiau bėgti. Bet sargybinis buvo už mane greitesnis, pavijo o teismas paskui dar tris mėnesius už tai pridėjo. Štai, tau ir stenkis žmugus kalėjiman nepatekti. Paibelis galėjo žinot, kad jis mane povis,—pasiaiškino kalinys.

⊚⊚

Suėję keli vyrai speliojo, nuo ko būtų miręs jų kaimynas, kuris iki pat mirties buvo tvirtas. Vienas nurodo tą priežastį, kitas kitą, o trečias sako:

— Sunku žinoti, kas kada kam pakenkia. Mano dedukas mirė nuo druskos.

— Mes rimtai kalbam, o tu juokies. Kaip nuo druskos gali kas mirti, kai mes visi druską valgom ir gyvenam,—užsigavą, atkirto abu pasikalbėjimo dalyviai.

— Aš nesakau, kad jis druską valgydamas mirė. Druskos vežimas ant jo išvirto ir sudriuškino šaukaulius — pasiaiškino trečiasis.

Redaktorius ir leidėjas **Antanas Juknevičius**. „RUCH“ spaustuvė Vilniuje.